

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Nova Slovenija - krščanski demokrati

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 96 70, f: 01 478 98 45, e: ps-nsi@dz-rs.si, www.dz-rs.si

SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV
prvopodpisani Janez Cigler Kralj

Datum: 8. 10. 2025

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
mag. Urška Klakočar Zupančič, predsednica

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 39/11, 48/12, 17/22, 95/24 in 57/25 – ZF) in 114. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US, 111/21, 58/23 in 35/24) vlagamo podpisane poslanke in poslanci

PREDLOG ZAKONA O UVEDBI ŠTUDENTSKEGA SAMOSTOJNEGA
PODJETNIKA

in ga pošiljamo v obravnavo na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika državnega zbora.

Predlagamo, da Državni zbor obravnava Predlog zakona o uvedbi študentskega samostojnega podjetnika po rednem postopku.

Pri obravnavi Predloga zakona o uvedbi študentskega samostojnega podjetnika v Državnem zboru in pri delu njegovih delovnih teles bo sodeloval poslanec Jernej Vrtovec.

V prilogi:

- Predlog zakona o uvedbi študentskega samostojnega podjetnika;
- podpisi poslank in poslancev:

- Janez Cigler Kralj,
- Aleksander Reberšek,
- dr. Vida Čadonič Špelič,
- Iva Dimic,
- Jožef Horvat,
- Franc Medic,
- Jernej Vrtovec,
- mag. Janez Žakelj.

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Slovenski pravni red je do leta 2013 poznal možnost študentov, da so opravljali samostojno dejavnost kot tako imenovani študentski samostojni podjetniki. Taka možnost je povsem razumljiva, saj spodbuja mlade k zgodnjemu ustvarjanju in izkušnji samostojnega poslovanja, razvijanja idej in opravljanja dejavnosti, za katere so nadarjeni. Študenti, ki so ustanovili s.p., namreč po ZPIZ-1 niso imeli dolžnosti obveznega zavarovanja ter plačevanja prispevkov iz tega naslova. V skladu z ZPIZ-1 so se morali obvezno zavarovati ter plačevati pavšalne prispevke zgolj za invalidnost, telesno okvaro ali smrt, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni pri opravljanju te dejavnosti (za posebne primere zavarovanja). Ta ureditev je študentom s poslovno idejo olajšala začetek poti za njeno uresničitev. S sprejemom ZPIZ-2 je bila ta ureditev ter možnost t. i. študentskega podjetnika ukinjena.

Številni študenti imajo ob izpolnjenih študijskih obveznostih še dovolj motivacije in časa za ustvarjanje in udejstvovanje na različnih področjih. Ena od možnosti je študentsko delo za drugega delodajalca. Nimajo pa ustrezne možnosti, da bi ob študiju začeli samostojno razvijati svojo poslovno idejo kot študentski podjetnik.

Že uveljavljeno študentsko delo je sicer ena od dobrih možnosti, ki spodbujajo nabiranje delovnih izkušenj, praktičnih znanj in proces življenjskega osamosvajanja študentov. Vendar pa je usmerjeno predvsem v izkušnjo podobno zaposlitvi oz. delu za drugega delodajalca. Študentsko samostojno podjetništvo pa na drugi strani predstavlja izkušnjo samozaposlitve ter prevzemanja celotne odgovornosti za svoj posel in razvoj svoje ideje. Te sposobnosti predstavljajo posebno dodano vrednost za poslovno okolje, iz katerega se razvijajo številne inovativne in uspešne podjetniške pobude. Zato ocenjujemo, da bi morali možnosti samoiniciativnih in ustvarjalnih študentov razširiti z možnostjo ustanovitve študentskega samostojnega podjetnika.

Prav svežina razmišljanja, ki jo mlada študentska generacija lahko ponudi, gotovo predstavlja pomemben doprinos za razvoj najrazličnejših produktov in storitev. Ob hitrem tehnološkem in vsesplošnem razvoju sodobnega sveta Slovenija potrebuje tudi hitro vključevanje mlajših generacij v podjetništvo, saj so mladi izjemno prilagodljivi in učljivi. To ima lahko pomemben doprinos na področju inovacij. Študenti lahko začnejo prepoznavati in razvijati svoje talente tudi v praksi. Možnost samostojne podjetniške poti mladim daje vedeti, da za svoj uspeh lahko poskrbijo tudi sami in da niso vedno odvisni od dela, ki jim ga ponudijo drugi. Če študent že v času študija preizkusi in dobro spozna možnost samostojnega podjetništva, obstaja veliko večja možnost, da se bo tudi kasneje v življenju podal na podjetniško pot.

Nekatera najbolj uspešna podjetja na svetu, kot so Virgin, Microsoft in Apple, imajo skupno to, da so jih ustanovili zelo mladi študenti. Ob začetku svoje podjetniške poti je bil Richard Branson star komaj 16 let, Bill Gates 20 in Steve Jobs 22 let. Nekatere študentske podjetniške ideje se lahko razvijejo v zgodbe o uspehu na svetovni ravni, nekatere dosežejo uspeh na nižjih ravneh. Vsem pa je skupno, da podjetništvo mladega človeka veliko nauči. Tudi v primerih, ko podjetniška ideja ne uspe, se študenti ob tem učijo prevzemanja odgovornosti, reševanja problemov, vodenja projektov, soočanja z birokracijo, finančnega načrtovanja, povezovanja, komunikacije,

prodaje ipd. Tudi če kasneje v življenju ne ostanejo podjetniki, so to neprecenljive veščine in izkušnje, ki jim bodo vedno koristile. Študij mladim prinaša ogromno znanja na študijskem področju, vendar pa je izkušnja študentskega podjetnika gotovo svojevrstna šola za življenje, ki je izobraževalni sistem ne more ponuditi.

Med študenti se poraja veliko poslovnih idej, a jih posledice ustanovitve samostojnega podjetnika, kot jih danes pozna naš pravni red, odvrčajo od tega, da bi si jih ob izpolnjenih študentskih obveznostih upali poskusiti uresničiti. Če študent želi svojo poslovno idejo preobraziti v resničnost kot samostojni podjetnik in prevzame tveganje te poti ter odpre s.p., se namreč takoj na začetku sooči s številnimi negativnimi posledicami. Poleg tega, da se mora vključiti v obvezno zavarovanje in začeti plačevati izjemno visoke prispevke, izgubi tudi zdravstveno zavarovanje po starših, morebitno štipendijo ali družinsko pokojnino, subvencionirano bivanje, subvencionirano prehrano in subvencioniran prevoz. Njegovi starši zanj izgubijo možnost uveljavljati dohodninsko olajšavo za vzdrževane družinske člane.

Vse navedeno nikakor ne predstavlja spodbude študentu, da bi se odločil za pot samostojnega razvoja svoje podjetniške ideje, ki je že sama po sebi tvegana. Kvečjemu nasprotno. Za študente to pomeni dodatno oviro ter zmanjšuje število podjetniških idej, ki tudi dejansko zaživijo v resničnem življenju. Izguba številnih ugodnosti in nastanek številnih obveznosti povečuje tveganje, ki spremlja vstop študenta na to pot.

Ali bo študent odprl s.p., če se bo moral takoj izseliti iz študentske sobe, izgubil štipendijo ali družinsko pokojnino, bone za prehrano in študentsko vozovnico? Ob tem bo moral plačati več sto evrov prispevkov. Kljub temu, da bo plačeval davke in prispevke v javno blagajno, v primerjavi z njim študent, ki je pasiven, vse navedeno obdrži. Lahko bi rekli, da je študent že za začetek svoje podjetniške poti kaznovan za svojo ustvarjalnost.

To negativno vpliva na slovenski podjetniški in razvojni ekosistem med mladimi ter posledično na celotno gospodarsko okolje. Trenutna ureditev tudi v simbolnem smislu študentom pošilja signal, da država ne ceni in ne spodbuja njihove pobude za začetek samostojne podjetniške poti. Med študentom in podjetništvom je postavljen zid, ki je trenutno previsok.

Menimo, da bi morali to stanje obrniti in začeti razmišljati, kako ustvariti okolje, ki študentov zaradi vstopa na podjetniško pot ne bo kaznovalo, ampak jim bo to omogočilo.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj predloga zakona je bistveno olajšati trenutno izjemno otežene možnosti študentov, da ob izpolnjevanju študijskih obveznosti začnejo razvijati tudi poslovno idejo.

2.2 Načela

Predlog zasleduje načelo spodbujanja podjetnosti ter nagrajevanja marljivosti in ustvarjalnosti.

2.3 Poglavitne rešitve

Predlagamo sistem t. i. študentskega samostojnega podjetnika, ki je v temeljnih značilnostih povzet po belgijskem zgledu. Glavne značilnosti so bistveno zmanjšana obveznost plačila prispevkov do določenega praga prihodkov ter ohranitev ugodnosti, ki izhajajo iz študentskega statusa.

Študent, ki bi poleg svojih študijskih obveznosti deloval še kot samostojni podjetnik, bi bil v podobnem dejanskem položaju kot zaposleni, ki poleg svojih delovnih obveznosti deluje kot popoldanski samostojni podjetnik. Zaradi navedenega predlagamo, da se za študentskega samostojnega podjetnika določi možnost poslovanja pod pogoji oz. v obliki, ki je primerljiva s t. i. popoldanskim s.p.

- Študentski s.p. bi bil po tem predlogu do prihodkov v višini letne minimalne plače v enakem položaju **kot popoldanski s.p.** Ohranil bi tudi ugodnosti iz študentskega statusa.
- Če bi presegel prihodke v višini letne minimalne plače, bi bil v enakem položaju **kot »polni« samostojni podjetnik**, ohranil pa bi ugodnosti, ki izhajajo iz njegovega študentskega statusa.

Če podrobneje pojasnimo, bi bil torej podjetnik (enako kot popoldanski s.p.) iz naslova študentskega s.p. zavezan plačevati naslednje prispevke:

- **pavšal za zavarovanje za invalidnost in smrt**, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, v skladu s prvo alinejo prvega odstavka 20. člena ZPIZ-2 (prispevek se plača v pavšalnih zneskih, ki jih določi ZPIZ s Sklepom o določitvi prispevkov za posebne primere zavarovanja in v letu 2025 znaša 49,15 EUR.)
- **pavšal za poškodbo pri delu in poklicno bolezen** v skladu z 10. točko 17. člena ZZVZZ (Višina tega prispevka je od 1. februarja 2014 dalje določena v znesku 0,53 % povprečne bruto plače za oktober (55. člen ZZVZZ) in 6,36 % od osnove v višini 25 % povprečne bruto plače v Sloveniji za mesec oktober predhodnega leta (55.a člen ZZVZZ) ter v letu 2025 znaša 50,63 EUR.)
- **prispevek za dolgotrajno oskrbo** v skladu s prvim odstavkom 55. člena ZDOsk-1 (Po stopnji 1 % od 25 % povprečne bruto plače za oktober preteklega leta, kar v letu 2025 znaša 5,97 EUR.)

Tako kot popoldanski s.p. tudi študentski s.p. na podlagi opravljanja dejavnosti **ne bi bil vključen v obvezno zavarovanje** ter zato tudi ne bi plačeval prispevkov iz tega naslova. Vendar bi to veljalo zgolj, **če njegovi letni prihodki ne presegajo višine letne minimalne plače**. Če bi študentski s.p. presegel to mejo, bi se moral iz svoje dejavnosti obvezno polno zavarovati enako kot ostali samostojni podjetniki. To velja tudi za **vključitev v obvezno zdravstveno zavarovanje** (če bi presegel mejo, ne bi bil več zavarovan po svojih starših). V takemu primeru bi mu koristil že vzpostavljen ukrep po ZPIZ-2, kot velja za vse samostojne podjetnike, po katerem bi plačal prispevke, znižane za 50 % v prvem letu poslovanja ter za 30 % v drugem letu poslovanja.

Določitev meje, do katere lahko študent opravlja dejavnost kot »postranski poklic«, predlagamo, da bi preprečili morebitne zlorabe ter poseg v načela konkurence. Ustvari se ugodna možnost, ki študentom omogoča in jih spodbuja, da lažje začnejo podjetniško pot. Ko posel dobro steče in preseže začetni obseg poslovanja, pa zaradi preprečitve neutemeljene konkurenčne prednosti pred ostalimi podjetniki prevzame enake obveznosti, kot jih imajo polni samostojni podjetniki.

Oprostitev plačevanja prispevkov za obvezno zavarovanje študentskega s.p. do določene meje je utemeljena z javnim interesom, saj je to nujno potrebno za to, da se mladim osebam, ki so zaradi študentskih obveznosti v specifični situaciji, sploh omogoči zagon podjetniške dejavnosti. Podoben ukrep ZPIZ-2 že pozna, saj znižuje prispevke za 50 % v prvem in za 30 % v drugem letu poslovanja, kar je utemeljeno s podobnimi načeli, ki utemeljujejo tudi predlog iz tega zakona.

Trenutna ureditev študentu, ki odpre s.p., odvzame vse ugodnosti, ki jih ima iz svojega študentskega statusa (npr. bivanje, prehrana, prevoz itd.). Študent je zaradi svoje podjetniške samoiniciativnosti, poguma in marljivosti poleg visokih prispevkov takoj kaznovan še z odvzemom ugodnosti. Na drugi strani je študent, ki poleg študija ne dela ali dela zgolj preko študentske napotnice, še vedno deležen vseh ugodnosti. Iniciativnost in prevzemanje odgovornosti kot družba torej kaznujemo, podjetniško pasivnost pa nagrajujemo. To miselnost moramo preseči. **Študent bi po predlogu zakona v primeru odprtja študentskega s.p. zato ohranil vse ugodnosti, ki jih ima kot študent.** V tem pogledu bi bili študenti podjetniki izenačeni s študenti, ki opravljajo študentsko delo, saj namreč slednji ohranijo ugodnosti kljub opravljanju študentskega dela. Ugodnosti dojemamo kot privilegije, ki jih imajo študenti iz svojega statusa in ne zaradi dejstva, da ne opravljajo dejavnosti. Študentski s.p. bi torej ohranil subvencionirano študentsko prehrano, prevoz in bivanje ne glede na višino svojih prihodkov. Prav tako študent zaradi odprtja študentskega s.p. ne bi izgubil morebitne štipendije ali družinske pokojnine. Njegovi starši bi ga še vedno lahko uveljavljali kot vzdrževanega družinskega člana enako, kot to že velja za študente, ki opravljajo delo preko študentske napotnice. Pri ugotavljanju dohodkov njegove družine pri uveljavljanju pravice do otroškega dodatka, državne štipendije in znižanja plačila vrtca bi se tako kot pri študentskem delu prihodki upoštevali do višine minimalne plače.

Predlog zakona določa, kdo lahko postane študentski samostojni podjetnik. Gre za osebo, ki ima:

- status študenta v Republiki Sloveniji in je mlajša od 26 let;
- status udeleženca izobraževanja odraslih, je mlajša od 26 let in se izobražuje po javno veljavnih programih osnovnega, poklicnega, srednjega in višjega strokovnega izobraževanja ali
- status študenta v tujini, državljanstvo Republike Slovenije in je mlajša od 26 let.

Gre za krog oseb, kot jim je že omogočeno delo preko študentske napotnice, pri čemer so izključeni zgolj dijaki ter tuji študenti, ki študirajo v Sloveniji. Dodana je tudi določba, ki določa zgornjo starostno mejo 26 let.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona bi povzročil manjše povečanje porabe javnih finančnih sredstev zgolj iz položaja študentov, ki že danes opravljajo dejavnost kot samostojni podjetniki, saj bi v primerjavi z obstoječim stanjem zgolj ti študenti prejeli nekatere nove ugodnosti iz tega predloga zakona. Ostali študenti imajo navedene pravice že sedaj, ob morebitnem odprtju s.p. bi jih zgolj ohranili, kar pa ne povzroči povečanja ali zmanjšanja obsega javnih izdatkov. Glede na to, da je danes (zaradi izjemno neugodnih posledic odprtja s.p.) med študenti zanemarljivo malo študentov z odprtim s.p.,¹ bi bil tudi finančni učinek povečanja javnih izdatkov oz. zmanjšanja prilivov iz dohodnine zanemarljiv.

Na drugi strani bi vsi na novo odprti študentski s.p. po sprejemu tega zakona zaradi plačila davkov in prispevkov povečali prihodke v državni proračun, zdravstveno ter pokojninsko blagajno. Ocenjujemo, da bi bilo povečanje prihodkov v javne blagajne izdatno večje od povečanja porabe javnih sredstev.

Predlog zakona nima drugih finančnih posledic za državni proračun in druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona za izvajanje predvideva zanemarljivo nizko povečanje porabe sredstev državnega proračuna, kot je obrazloženo v točki 3.

Za subvencionirano študentsko prehrano so proračunska sredstva zagotovljena pri Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti: 190801 Prehrana študentov, dijakov in učencev.

Za štipendije so proračunska sredstva zagotovljena pri Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti: 190701 Štipendije.

Za subvencionirano bivanje študentov so proračunska sredstva zagotovljena pri Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in inovacije: 190803 Bivanje študentov.

Za subvencioniran javni prevoz študentov so proračunska sredstva zagotovljena pri Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo: 1306 Trajnostna mobilnost.

¹ Natančni podatki o študentih, ki imajo odprt s.p., niso dostopni. Po raziskavi EVROŠTUDENT VI (2016-2018) je zgolj 1,24 % rednih študentov v Sloveniji delovalo kot samostojni podjetnik. Raziskava EVROŠTUDENT VII (2018-2021) o tem kriteriju sploh ne poroča več.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH

5.1.1 Belgija

Z namenom olajšanja usklajevanja študija in začetkov podjetništva je Belgija vzpostavila sistem študentskega podjetnika (»Student-Entrepreneur«), ki študentom podjetnikom od 18. do 25. leta starosti prinaša nekatere davčne ter socialne ugodnosti:

1. Znižani socialni prispevki

Za razliko od »običajnega« samozaposlenega posameznika kot študent podjetnik plačujete manj socialnih prispevkov. Zaradi tega je finančno izvedljivo ustanoviti podjetje že med študijem.

Če je neto letni dohodek študenta podjetnika manjši od 8.504,44 evrov, mu sploh ni treba plačevati socialnih prispevkov. (Neto letni dohodek je zaslužek za celo leto, zmanjšan za vse poklicne stroške, kot so poslovni stroški in socialni prispevki.)

Če je neto letni dohodek študenta podjetnika večji od 8.504,44 evrov in manjši od 17.008,88 evrov, potem plača 20,5 % socialnih prispevkov, vendar le za del, ki presega 8.504,44 €. Ob tem je najvišji prispevek 435,85 evrov na četrtoletje.

Če preseže prag 17.008,88 evrov, plača enake socialne prispevke kot samozaposlena oseba v glavnem poklicu, kar ustreza približno 20,5 % neto dohodka. Najnižji prispevek je 96,44 € na četrtoletje.

2. Ohranitev ugodnosti

Študent podjetnik ohrani pravico do otroškega dodatka, dokler ne preseže neto dohodka 17.008,88 evrov (Flandrija) oz. 8.504,44 evrov (Bruselj in Valonija). Študenti običajno ostanejo vključeni v zdravstveno zavarovanje prek staršev, dokler ne presežejo določenih dohodkovnih pragov. Njegovi starši do določene meje ohranijo davčne olajšave za vzdrževane družinske člane.

3. Neobdavčeno do 10.570 €

Kot študent podjetnik ne plačate davkov, če ostanete pod neobdavčljivim zneskom 10.910 evrov neto prihodkov.

5.1.2 Francija

Status študenta podjetnika (Statut National Étudiant-Entrepreneur - SNEE) omogoča študentom in mladim diplomantom, da razvijajo svoj podjetniški projekt pod okriljem PEPITE centrov (Pôle Étudiant Pour l'Innovation, le Transfert et l'Entrepreneuriat – Študentski grozd za inovacije, prenos in podjetništvo).

Podpora in mentorstvo: študenti prejmejo dvojno mentorstvo (s strani profesorja in zunanjega podjetnika/strokovnjaka), dostop do coworking prostorov, pomoč pri financiranju in pravno podporo.

Nadomestitev prakse: v mnogih primerih se lahko podjetniški projekt prizna kot nadomestilo za obvezno študijsko prakso.

Ohranjanje socialnega statusa: diplomantom pod 28 let omogoča ohranitev študentskega socialnega zavarovanja.

D2E (Diploma študenta podjetnika): ta diploma je povezana s statusom SNEE in omogoča študentom, da razvijejo svoj projekt v akademskem okviru, kar lahko prinese tudi točke ECTS. Omogoča tudi podaljšanje pravice do štipendij, če so izpolnjeni določeni kriteriji.

Tako imenovani program ACRE omogoča zmanjšanje prispevkov za mlade podjetnike do 26. leta.

5.1.3 Nemčija

Študenti, ki se odločijo za podjetništvo, delujejo kot samozaposlene osebe, vendar so njihove obveznosti in ugodnosti prilagojene njihovem študentskemu statusu, predvsem pri socialnem zavarovanju.

Socialni prispevki: najpomembnejši dejavnik je zdravstveno zavarovanje. Študenti so običajno zavarovani po ugodnejši študentski tarifi. Vendar pa lahko zaslužek, ki presega določen prag (trenutno približno 485–538 € mesečno), povzroči izgubo ugodnosti družinskega zavarovanja in prehod na plačevanje polnih prispevkov samozaposlenih, kar je bistveno dražje. Pokojninsko zavarovanje za samozaposlene ni obvezno, razen za določene poklice.

Davki: samozaposleni študenti so zavezanci za dohodnino, a le, če njihov letni dohodek preseže osnovno davčno olajšavo (za 2024 je to 11.604 €). Do te višine ni treba plačevati dohodnine. Če njihov letni promet ne presega 22.000 €, lahko izkoristijo pravilo za male podjetnike (Kleinunternehmerregelung) in so oproščeni DDV-ja. Lahko uveljavljajo tudi poslovne stroške.

Dohodek vpliva na višino štipendij (BAföG), saj obstajajo strogi dohodkovni pragovi, nad katerimi se podpora zmanjša.

Otroški dodatek (Kindergeld): od leta 2012 dohodek študenta ne vpliva več na prejemanje otroškega dodatka s strani staršev v času prvega študija.

Podpora: Nemčija ponuja močno podporo za inovativne študentske projekte. Ključen je program EXIST-Gründerstipendium, ki zagotavlja finančno podporo in mentorstvo za ustanavljanje inovativnih podjetij. Na voljo so tudi številni univerzitetni inkubatorji in centri za startupe ter regionalni podporni programi.

5.2 PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU.

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Zakon ne bo imel drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

PRVI DEL SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

(1) Ta zakon določa opredelitev študentskega samostojnega podjetnika.

(2) S tem zakonom se spreminjajo in dopolnjujejo določbe naslednjih zakonov:

1. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US in 133/23);
2. Zakon o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 111/13, 97/14, 133/23 – ZPIZ-2N in 109/24)
3. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19, 189/20 – ZFRO, 51/21, 159/21, 196/21 – ZDOsk, 15/22, 43/22, 100/22 – ZNUZSZS, 141/22 – ZNUNBZ, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 in 32/25 – ZZDej-N);
4. Zakon o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 56/25);
5. Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 – ZZNŠPP, 141/22, 158/22 – ZDoh-2AA, 71/23, 22/25 – ZZZRO-1 in 48/25)
6. Zakon o štipendiranju (Uradni list RS, št. 56/13, 99/13 – ZUPJS-C, 8/16, 61/17 – ZUPŠ, 31/18, 54/22 – ZUPŠ-1 in 122/23);
7. Zakon o subvencioniranju študentske prehrane (Uradni list RS, št. 86/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – ZUPŠ in 54/22 – ZUPŠ-1);
8. Zakon o prevozi v cestnem prometu (Uradni list RS, št. 6/16 – uradno prečiščeno besedilo, 67/19, 94/21, 54/22 – ZUJPP, 105/22 – ZZNŠPP, 18/23 – ZDU-1O, 23/24 in 21/25);
9. Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16, 61/17 – ZUPŠ, 75/17, 77/18, 47/19, 189/20 – ZFRO, 54/22 – ZUPŠ-1, 76/23 – ZŠolPre-1B, 122/23 – ZŠtip-1C, 22/25 – ZZZRO-1 in 40/25 – ZINR);
10. Zakon o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19, 66/19, 39/22, 132/22 – odl. US, 158/22, 131/23 – ZORZFS, 104/24, 22/25 – ZZZRO-1 in 40/25 – ZINR).

2. člen (opredelitev študentskega samostojnega podjetnika)

(1) Študentski samostojni podjetnik ali študentska samostojna podjetnica (v nadaljnjem besedilu: študentski samostojni podjetnik) je fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja ter ima:

- status študenta v Republiki Sloveniji in je mlajša od 26 let;

- status udeleženca izobraževanja odraslih, je mlajša od 26 let in se izobražuje po javno veljavnih programih osnovnega, poklicnega, srednjega in višjega strokovnega izobraževanja ali
- status študenta v tujini, državljanstvo Republike Slovenije in je mlajša od 26 let.

(2) Šteje se, da oseba iz prejšnjega odstavka dejavnost opravlja kot postranski poklic, če njeni letni prihodki iz dejavnosti, ugotovljeni po pravilih o računovodenju, ne presegajo višine zneska letne minimalne plače v skladu z zakonom, ki ureja minimalno plačo.

DRUGI DEL SPREMEMBE IN DOPOLNITVE ZAKONOV

1. ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU

3. člen

V Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US in 133/23) se v 13. členu za petim odstavkom doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

»(6) Obveznost zavarovanja ne velja za študentskega samostojnega podjetnika, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja uvedbo študentskega samostojnega podjetnika, če njegovi letni prihodki iz dejavnosti, ugotovljeni po pravilih o računovodenju, ne presegajo višine zneska letne minimalne plače v skladu z zakonom, ki ureja minimalno plačo.«.

4. člen

V 57. členu se za šestim odstavkom doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) Dejstvo, da je otrok študentski samostojni podjetnik, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja uvedbo študentskega samostojnega podjetnika, ne vpliva na pravico do družinske pokojnine.«.

5. člen

V 116. členu se za enajstim odstavkom doda nov dvanajsti odstavek, ki se glasi:

»(12) Opravljanje dejavnosti v obliki študentskega samostojnega podjetnika, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja uvedbo študentskega samostojnega podjetnika, ne povzroči prenehanja izplačevanja družinske pokojnine.«.

6. člen

V 145. členu se v štirinajstem odstavku za besedo »evidenco« doda besedilo »ali po vključitvi študentskega samostojnega podjetnika v obvezno zavarovanje«.

2. ZAKON O MATIČNI EVIDENCI ZAVAROVANCEV IN UŽIVALCEV PRAVIC IZ OBVEZNEGA POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

7. člen

V Zakonu o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 111/13, 97/14, 133/23 – ZPIZ-2N in 109/24) se v 11. členu za 29. točko doda nova 30. točka, ki se glasi:

»30. v primeru študentskega samostojnega podjetnika – obstoj statusa, ki omogoča opravljanje dejavnosti v obliki študentskega samostojnega podjetnika, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja uvedbo študentskega samostojnega podjetnika;«.

Dosedanja 30. točka postane 31. točka.

8. člen

Za 33. členom se doda nov 33.a člen, ki se glasi:

»33.a člen
(prijave podatkov o statusu študentskih samostojnih podjetnikov),

(1) Študentski samostojni podjetnik, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja uvedbo študentskega samostojnega podjetnika, prijavi podatek o svojem statusu študenta v Republiki Sloveniji oziroma statusu udeleženca izobraževanja odraslih, ki so mlajši od 26 let in se izobražujejo po javno veljavnih programih osnovnega, poklicnega, srednjega in višjega strokovnega izobraževanja v roku 8 dni od dneva vpisa v Poslovni register Slovenije.

(2) Študentski samostojni podjetnik, ki ima status študenta v tujini in je državljan Republike Slovenije, dokazilo o svojem statusu študenta, izdanem po predpisih države tuje izobraževalne ustanove, posreduje v roku 8 dni od dneva vpisa v Poslovni register Slovenije ter v roku 8 dni od dneva poteka dokazila iz tega odstavka.«.

3. ZAKON O ZDRAVSTVENEM VARSTVU IN ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU

9. člen

V Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19, 189/20 – ZFRO, 51/21, 159/21, 196/21 – ZDOsk, 15/22, 43/22, 100/22 – ZNUZSZS, 141/22 – ZNUNBZ, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 in 32/25 – ZZDej-N) se v 22. členu za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Določbe prvega odstavka tega člena veljajo tudi v primeru, ko je otrok študentski samostojni podjetnik, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja uvedbo študentskega samostojnega podjetnika, če njegovi letni prihodki iz dejavnosti, ugotovljeni po pravilih o

računovodenju, ne presegajo višine zneska letne minimalne plače v skladu z zakonom, ki ureja minimalno plačo.«.

4. ZAKON O VISOKEM ŠOLSTVU

10. člen

V Zakonu o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 56/25) se v 114. členu v prvem odstavku za besedo »samozaposleni« doda besedilo », razen kot študentski samostojni podjetnik,«.

V petem odstavku se za besedo »samozaposleni« doda besedilo », razen kot študentski samostojni podjetnik,«.

Za petim odstavkom se doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

»(6) Pravice in ugodnosti iz tega člena imajo tudi študenti, ki opravljajo dejavnost kot študentski samostojni podjetnik, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja uvedbo študentskega samostojnega podjetnika.«.

11. člen

V 172. členu se v dvanajstem odstavku besedilo »163. člena« nadomesti z besedilom »165. člena«.

Za sedemnajstim odstavkom doda nov osemnajsti odstavek, ki se glasi:

»(18) Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije je za namen ugotavljanja upravičenosti izvzema iz obveznega zavarovanja zaradi opravljanja dejavnosti v obliki študentskega samostojnega podjetnika upravičen na podlagi podatka o EMŠO pridobiti podatke iz 11., 12., 13., 16., 18., 19., 20., 21., 23. in 24. točke prvega odstavka in 6. točke drugega odstavka (razen podatka o številu vpisanih in doseženih kreditnih točk po ECTS) 165. člena tega zakona s posredovanjem podatkov ali povezovanjem zbirk osebnih podatkov.«.

5. ZAKON O ORGANIZACIJI IN FINANCIRANJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

12. člen

V Zakonu o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 – ZZNŠPP, 141/22, 158/22 – ZDoh-2AA, 71/23, 22/25 – ZZZRO-1 in 48/25) se v 135.c členu za trinajstim odstavkom dodata nova štirinajsti in petnajsti odstavek, ki se glasita:

»Za namen ugotavljanja upravičenosti izvzema iz obveznega zavarovanja zaradi opravljanja dejavnosti v obliki študentskega samostojnega podjetnika, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja uvedbo študentskega samostojnega podjetnika, je Zavod za pokojninsko

in invalidsko zavarovanje Slovenije upravičen do naslednjih podatkov iz centralne evidence:

- ime in naslov vzgojno-izobraževalnega zavoda ter matične številke poslovnega subjekta (šifra PRS),
- vzgojno-izobraževalni ali študijski program ter evidenčna številka iz uradnega registra programov,
- način izobraževanja, če je način izobraževanja izredni,
- letnik,
- status udeleženca,
- datum začetka izobraževanja v vzgojno-izobraževalnem ali študijskem programu,
- datum izpisa iz šole.

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije lahko na podlagi podatka o EMŠO študenta in udeleženca izobraževanja odraslih, ki opravlja dejavnosti v obliki študentskega samostojnega podjetnika, pridobi podatke iz prejšnjega odstavka iz centralne evidence s posredovanjem podatkov ali povezovanjem zbirk osebnih podatkov. Evidence Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije se na podlagi podatka o EMŠO študenta in udeleženca izobraževanja odraslih povežejo s centralno evidenco.«.

Dosedanji štirinajsti odstavek postane šestnajsti odstavek.

6. ZAKON O ŠTIPENDIRANJU

13. člen

V Zakonu o štipendiranju (Uradni list RS, št. 56/13, 99/13 – ZUPJS-C, 8/16, 61/17 – ZUPŠ, 31/18, 54/22 – ZUPŠ-1 in 122/23) se v 13. členu v prvem odstavku v prvi alineji za besedo »dejavnosti,« doda besedilo »razen če dejavnost opravljajo kot študentski samostojni podjetnik, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja uvedbo študentskega samostojnega podjetnika,«.

14. člen

V 50. členu se v prvem odstavku v trinajsti alineji za besedo »tujini,« doda besedilo »razen opravljanja dejavnosti v obliki študentskega samostojnega podjetnika,«.

15. člen

V 81. členu se v prvem odstavku v četrti alineji za besedo »zakona« doda besedilo »ali samozaposlitve v obliki študentskega samostojnega podjetnika«.

16. člen

V 84. členu se v prvem odstavku v prvi alineji za besedo »samozaposli,« doda besedilo »razen v primeru samozaposlitve v obliki študentskega samostojnega podjetnika s predhodnim soglasjem delodajalca,«.

7. ZAKON O SUBVENCIONIRANJU ŠTUDENTSKE PREHRANE

17. člen

V Zakonu o subvencioniranju študentske prehrane (Uradni list RS, št. 86/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – ZUPŠ in 54/22 – ZUPŠ-1) se v 6. členu za besedilom člena, ki postane prvi odstavek, doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Ne glede na določbe prejšnjega odstavka opravljanje dejavnosti upravičenca v obliki študentskega samostojnega podjetnika, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja uvedbo študentskega samostojnega podjetnika, ne vpliva na pravico do subvencionirane študentske prehrane.«.

8. ZAKON O PREVOZIH V CESTNEM PROMETU

18. člen

V Zakonu o prevozi v cestnem prometu (Uradni list RS, št. 6/16 – uradno prečiščeno besedilo, 67/19, 94/21, 54/22 – ZUJPP, 105/22 – ZZNŠPP, 18/23 – ZDU-1O, 23/24 in 21/25) se v 114.b členu v prvem odstavku za besedo »dejavnosti,« doda besedilo »razen če dejavnost opravlja kot študentski samostojni podjetnik, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja uvedbo študentskega samostojnega podjetnika,«.

9. ZAKON O UVELJAVLJANJU PRAVIC IZ JAVNIH SREDSTEV

19. člen

V Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16, 61/17 – ZUPŠ, 75/17, 77/18, 47/19, 189/20 – ZFRO, 54/22 – ZUPŠ-1, 76/23 – ZŠolPre-1B, 122/23 – ZŠtip-1C, 22/25 – ZZZRO-1 in 40/25 – ZINR) se v 12. členu v tretjem odstavku za besedo »Sloveniji« besedo »ter« nadomesti z vejico.

Za besedo »napotnice« se doda besedilo »ter dohodek iz dejavnosti študentskega samostojnega podjetnika, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja uvedbo študentskega samostojnega podjetnika,«.

Beseda »upoštevata« se nadomesti z besedo »upoštevajo«.

10. ZAKON O DOHODNINI

20. člen

V Zakonu o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19, 66/19, 39/22, 132/22 – odl. US, 158/22, 131/23 – ZORZFS, 104/24, 22/25 – ZZZRO-1 in 40/25 – ZINR) se v 115. členu v tretjem odstavku v tretji alineji za besedo »dejavnosti,« doda besedilo »razen če

dejavnost opravlja kot študentski samostojni podjetnik, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja uvedbo študentskega samostojnega podjetnika,«.

V četrti alineji se za besedo »zaposlovanja,« doda besedilo »dohodek iz dejavnosti študentskega samostojnega podjetnika,«.

III. DEL PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

21. člen **(rok za uskladitev podzakonskih aktov)**

(1) Minister, pristojen za delo, uskladi Pravilnik o obrazcih prijav podatkov o pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem zavarovanju, zavarovanju za dolgotrajno oskrbo, zavarovanju za starševsko varstvo in zavarovanju za primer brezposelnosti (Uradni list RS, št. 135/23) s spremenjenimi določbami Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja v enem mesecu od uveljavitve tega zakona.

(2) Skupščina Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije uskladi Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja (Uradni list RS, št. 79/94, 73/95, 39/96, 70/96, 47/97, 3/98, 3/98, 51/98 – odl. US, 73/98 – odl. US, 90/98, 6/99 – popr., 109/99 – odl. US, 61/00, 64/00 – popr., 91/00 – popr., 59/02, 18/03, 30/03, 35/03 – popr., 78/03, 84/04, 44/05, 86/06, 90/06 – popr., 64/07, 33/08, 7/09, 88/09, 30/11, 49/12, 106/12, 99/13 – ZSVarPre-C, 25/14 – odl. US, 25/14, 85/14, 10/17 – ZČmIS, 64/18, 4/20, 42/21 – odl. US, 61/21, 159/21 – ZZVZZ-P, 183/21, 196/21 – ZDOsk, 142/22 – odl. US, 163/22, 124/23 in 82/24) s spremenjenimi določbami Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

(3) Minister, pristojen za visoko šolstvo, uskladi Pravilnik o subvencioniranju bivanja študentov (Uradni list RS, št. 22/01, 35/06, 75/08, 97/10, 46/12, 55/13, 38/16, 13/17, 13/18, 58/20, 56/22, 74/22, 35/24, 20/25 in 56/25 – ZViS-1) s spremenjenimi določbami Zakona o visokem šolstvu v enem mesecu od uveljavitve tega zakona.

22. člen **(začetek veljavnosti)**

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu

Zakon vsebuje opredelitev instituta študentskega samostojnega podjetnika ter v nadaljevanju spremembe in dopolnitve več že veljavnih zakonov, ki so potrebne, da se doseže cilj predloga zakona, ki je uvedba študentskega samostojnega podjetnika z določitvijo njegovih pravic in obveznosti, ki se urejajo v različni področni zakonodaji.

K 2. členu

Opredelitev študentskega samostojnega podjetnika se naslanja na opredelitev samostojnega podjetnika po ZGD-1 ter na določitev kroga oseb, ki jim slovenski pravni red na ustaljen način v Pravilniku o pogojih za opravljanje dejavnosti agencij za zaposlovanje omogoča opravljanje študentskega dela. Pri tem se izpušča kategorija dijakov ter kategorija študentov tujih univerz, ki v okviru mednarodnih izmenjalnih programov opravljajo študijske obveznosti v Republiki Sloveniji, saj ima vodenje samostojnega podjetja dolgoročno naravo opravljanja dejavnosti. Dodana je starostna meja 26 let, saj ocenjujemo, da so ugodnosti, ki jih prinaša uvedba študentskega s.p., poleg študentskega statusa vezane tudi na kriterij starosti. Ukrep je po svoji naravi namenjen mladim osebam (študentom). Starost 26 let pa je v slovenskem pravnem redu na več področjih že uveljavljena meja za dodelitev različnih pravic oz. ugodnosti (npr. olajšava za vzdrževane družinske člane, zdravstveno zavarovanje, študentsko delo za udeležence izobraževanja odraslih, prejemanje družinske pokojnine).

Študent, ki bi poleg svojih študijskih obveznosti deloval še kot samostojni podjetnik, bi bil v podobnem dejanskem položaju kot zaposleni, ki poleg svojih delovnih obveznosti deluje kot popoldanski samostojni podjetnik.² Zaradi navedenega predlagamo, da se za študentskega samostojnega podjetnika do določene meje prihodkov določi možnost poslovanja pod enakimi pogoji kot velja za t. i. popoldanski s.p. Zakon zato določa, da se šteje, da študentski s.p. opravlja svojo dejavnost kot postranski poklic (torej kot »popoldanski s.p.«), če njegovi letni prihodki iz dejavnosti, ugotovljeni po pravilih o računovodenju, ne presegajo višine letne minimalne plače. V skladu s to določbo se v drugem delu predloga zakona spremeni oz. uskladi tudi ZPIZ-2 ter ZZVZZ. Tako kot popoldanski s.p. tudi študentski s.p. do tega praga na podlagi opravljanja dejavnosti ne bi bil vključen v obvezno zavarovanje ter zato tudi ne bi plačeval prispevkov iz tega naslova. Ko ta prag preseže, nastopijo obveznosti obveznega zavarovanja po ZPIZ-2 ter ZZVZZ enako, kot to velja za »polne« samostojne podjetnike.

K 3. členu

Določi se izjema, da obveznost zavarovanja (v tem primeru po 15. členu ZPIZ-2) ne velja za študentskega samostojnega podjetnika, če njegovi prihodki ne presegajo letne minimalne plače. Če bi študentski s.p. presegel to mejo, bi se moral iz svoje dejavnosti

² Razlika je seveda v tem, da je popoldanski podjetnik že obvezno zavarovan, saj ima že možnost za opravljanje dela, ki mu to omogoča. Študent pa zaradi svojega položaja in okoliščin ter študijskih obveznosti te možnosti nima.

obvezno polno zavarovati enako kot ostali samostojni podjetniki.³ Postal bi zavarovanec iz 15. člena ZPIZ-2. V takemu primeru bi začel koristiti že vzpostavljen ukrep iz štirinajstega odstavka 145. člena ZPIZ-2, po katerem bi 12 mesecev od dneva vpisa v register oziroma evidenco plačal prispevke znižane za 50 % ter znižane za 30 % v nadaljnjih 12 mesecih poslovanja.

Določitev meje letne minimalne plače predlagamo, da bi preprečili morebitne zlorabe ter poseg v načela konkurence. Ustvari se ugodna možnost, ki študentom omogoča in jih spodbuja, da lažje začnejo podjetniško pot. Ko posel dobro steče in preseže začetni obseg poslovanja, pa zaradi preprečitve neutemeljene konkurenčne prednosti pred ostalimi podjetniki prevzame enake obveznosti, kot jih imajo »polni« samostojni podjetniki.

Oprostitev plačevanja prispevkov za obvezno zavarovanje študentskega s.p. do določene meje je utemeljena z javnim interesom, saj je to nujno potrebno za to, da se mladim osebam, ki so zaradi študijskih obveznosti v specifični situaciji, sploh omogoči zagon podjetniške dejavnosti. Podoben ukrep ZPIZ-2 že pozna, saj znižuje prispevke za 50 % v prvem in za 30 % v drugem letu poslovanja, kar je utemeljeno s podobnimi načeli, ki utemeljujejo tudi predlog iz tega zakona.

Kljub temu da bi bil izvzet iz obveznega zavarovanja, bi bil podjetnik iz naslova študentskega s.p. zavezan plačevati pavšal za zavarovanje za invalidnost in smrt, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, v skladu s prvo alinejo prvega odstavka 20. člena ZPIZ-2 (prispevek se plača v pavšalnih zneskih, ki jih določi ZPIZ s Sklepom o določitvi prispevkov za posebne primere zavarovanja in v letu 2025 znaša 49,15 EUR.)

K 4. členu

57. člen ZPIZ-2 ureja določene elemente pravice otrok do družinske pokojnine po umrlem zavarovancu ali uživalcu pravic. Študenti lahko prejemajo družinsko pokojnino do konca šolanja, vendar največ do dopolnjenega 26. leta starosti. To velja tudi za študente, ki opravljajo študentsko delo. Z odvzemom družinske pokojnine pa so »kaznovani« študenti, ki se začnejo ukvarjati s podjetništvom. Če študent odpre s.p., po sedanji ureditvi izgubi pravico do prejemanja družinske pokojnine, saj pridobi lastnost zavarovanca iz 15. člena ZPIZ-2. Študentski samostojni podjetnik, ki opravlja dejavnost kot postranski poklic, sicer ni zavarovanec po 15. členu, vendar pa v to skupino spada študentski samostojni podjetnik s prihodki nad letno minimalno plačo. Zato se v 57. členu ZPIZ-2 zaradi jasnosti posebej določi, da dejstvo, da je otrok študentski samostojni podjetnik, ne vpliva na pravico do družinske pokojnine.

K 5. členu

116. člen ZPIZ-2 ureja primer, ko uživalec družinske pokojnine začne opravljati dejavnost ter pridobi lastnost zavarovanca iz 15. člena tega zakona. Družinska pokojnina se mu v tem času ne izplačuje. Če študent odpre s.p., po sedanji ureditvi izgubi pravico do prejemanja družinske pokojnine, saj pridobi lastnost zavarovanca iz 15. člena ZPIZ-2. Študentski samostojni podjetnik, ki opravlja dejavnost kot postranski poklic, sicer ni

³ (To velja tudi za vključitev v obvezno zdravstveno zavarovanje - če bi presegel mejo, ne bi bil več zavarovan po svojih starših).

zavarovanec po 15. členu, vendar pa v to skupino spada študentski samostojni podjetnik s prihodki nad letno minimalno plačo. Ker želimo, da študentski samostojni podjetnik ne bi bil z odvzemom pravic, ki mu jih omogoča njegov študentski status, kaznovan za svojo marljivost, ustvarjalnost in podjetnost, predlagamo, da se v zadnjem odstavku določi izjema, da opravljanje dejavnosti v obliki študentskega samostojnega podjetnika ne povzroči prenehanja izplačevanja družinske pokojnine. Enako že velja za študente, ki opravljajo študentsko delo.

K 6. členu

145. člen v štirinajstem odstavku znižuje prispevke za 50 % v prvem in za 30 % v drugem letu poslovanja samozaposlenih od vpisa v poslovni register. Študentski s.p. je v poslovnem register vključen že pred morebitno vključitvijo v obvezno zavarovanje po preseženem pragu letne minimalne plače. Ker odstavek določa, da se to obdobje začne po prvem vpisu v poslovni register, je za ureditev ukrepa za tak študentski s.p. treba besedilo odstavka dopolniti. Tako bo za »polni« študentski s.p. veljalo, da je v prvih 12 mesecih poslovanja po vključitvi v obvezno zavarovanje (in ne po vpisu v register) oproščen plačila prispevka zavarovanca in prispevka delodajalca v višini 50 % zneska prispevka. V naslednjih 12 mesecih bo oproščen prispevka zavarovanca in prispevka delodajalca v višini 30 % zneska prispevka. Vzpostavitev tega ukrepa za začetek poslovanja kot »polni« študentski s.p. je nujno za ublažitev plačevanja visokih prispevkov ter za postopen prehod v režim polnih prispevkov.

K 7. členu

V 11. členu Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja so določeni podatki o zavarovancih, ki se vnesejo v matično evidenco. V primeru študentskega samostojnega podjetnika se med te podatke doda podatek o statusu, ki omogoča opravljanje dejavnosti v obliki študentskega samostojnega podjetnika, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja uvedbo študentskega samostojnega podjetnika.

K 8. členu

Z novim 33.a členom se v prvem odstavku ureja obveznost študentskega samostojnega podjetnika, da o svojem študentskem statusu obvesti Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v enakem roku, kot bi sicer moral podati prijavo v obvezno zavarovanje. To je v roku 8 dni od dneva vpisa v Poslovni register Slovenije.

V skladu z enajsto in dvanajsto alinejo prvega odstavka 12. člena ZPIZ-2 zavod že lahko pridobiva podatke upravljavca Evidenčnega analitskega informacijskega sistema za visoko šolstvo v Republiki Sloveniji – podatke, ki jih vodi v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, ter od upravljavca Centralne evidence udeležencev vzgoje in izobraževanja – podatke, ki jih vodi v skladu z zakonom, ki ureja organizacijo in financiranje vzgoje in izobraževanja. Poleg tega se pravna podlaga za posredovanje podatkov ali povezovanje zbirk osebnih podatkov dodaja tudi s spremembo ZViS-1 in ZOFVI. Tako se bo lahko obstoj statusa študenta samodejno preverjal, ne da bi študent moral zavodu predložiti tudi dokazilo o statusu. Podobna ureditev že velja za organizacije, ki posredujejo študentsko delo.

V drugem odstavku se za študentske samostojne podjetnike, ki imajo status študenta v tujini in so državljani Republike Slovenije, uredi obveznost, da zavodu posredujejo dokazilo o svojem statusu študenta na tuji izobraževalni ustanovi. Ker zavod tega podatka za razliko od izobraževalnih ustanov v Sloveniji ne bo mogel preveriti, ima študent obveznost, da svoj status izkaže z dokazilom, ki ga mora vsako leto ob izteku obnavljati.

K 9. členu

22. člen ZZVZZ ureja pravico študentov, da so do konca šolanja, vendar največ do konca študijskega leta, v katerem dopolnijo 26 let, zavarovani kot družinski član. To pravico imajo tudi študenti, ki opravljajo študentsko delo. Z dopolnitvijo člena predlagamo, da enaka ureditev velja tudi za študentskega samostojnega podjetnika, če njegovi prihodki ne presegajo letne minimalne plače.

K 10. členu

114. člen Zakona o visokem šolstvu ureja temeljne določbe glede pravic in ugodnosti, ki izhajajo iz naslova statusa študenta. Obstoječi člen iz kroga upravičencev črta vse študente, ki so samozaposleni. Klub temu da pravice in ugodnosti izhajajo iz naslova statusa študenta, so študenti, ki odprejo s.p., takoj »kaznovani« z odvzemom teh pravic, čeprav imajo še vedno status in še vedno opravljajo študentske obveznosti. Ker menimo, da so to ugodnosti, ki jih imajo študenti v osnovi iz svojega statusa in ne zaradi dejstva, da ne opravljajo dejavnosti, predlagamo, da študentski samostojni podjetniki teh ugodnosti ne bi izgubili. Navedene pravice naj bodo ugodnosti zaradi študija, njihov odvzem pa naj ne bo kazen za podjetnost.

K 11. členu

172. člen Zakona o visokem šolstvu ureja uporabo evidenc eVŠ in dostop do njih. Z dopolnitvijo člena se dodaja odstavek, ki ureja pravno podlago, ki Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije daje dostop do podatkov, ki jih potrebuje za preverjanje upravičenja izvzema iz obveznega zavarovanja zaradi opravljanja dejavnosti v obliki študentskega samostojnega podjetnika. Evidenca ZPIZ se za ta namen poveže z eVŠ evidenco študentov in diplomantov. Dopolnitev člena se zgleduje po že uveljavljeni ureditvi upravičenosti do teh podatkov iz dvanajstega odstavka, ki jo imajo organizacije, ki posredujejo študentsko delo. Hkrati se popravlja napačen sklic na 163. člen v dvanajstem odstavku, ki bi se moral nanašati na 165. člen.

K 12. členu

135.c člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja ureja uporabo podatkov iz centralne evidence. Z dopolnitvijo člena se dodajata odstavka, ki urejata pravno podlago, ki Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije daje dostop do podatkov, ki jih potrebuje za preverjanje upravičenja izvzema iz obveznega zavarovanja zaradi opravljanja dejavnosti v obliki študentskega samostojnega podjetnika. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije bo lahko na podlagi podatka o EMŠO študenta in udeleženca izobraževanja odraslih, ki opravlja

dejavnosti v obliki študentskega samostojnega podjetnika, pridobil potrebne podatke iz centralne evidence s posredovanjem podatkov ali povezovanjem zbirk osebnih podatkov. Dopolnitev člena se zgleduje po že uveljavljeni ureditvi upravičenosti do teh podatkov iz četrtega in petega odstavka, ki jo imajo organizacije, ki posredujejo študentsko delo.

K 13. členu

Zakon o štipendiranju v 13. členu določa splošne pogoje za pridobitev štipendije. Iz kroga upravičencev črta med drugim vse študente, ki opravljajo samostojno registrirano dejavnost. S spremembo člena se določa izjema, po kateri iz kroga upravičencev ne izpadejo avtomatično študenti, če dejavnost opravljajo kot študentski samostojni podjetnik.

Zakon o štipendiranju v svojem 2. členu opredeljuje namen štipendij, ki je v »spodbujanju izobraževanja in doseganju višje ravni izobrazbe štipendistov, vzpostavljanju enakih možnosti za izobraževanje in izobraževanju za deficitarne poklice, spodbujanju mednarodne mobilnosti, spodbujanju doseganja izjemnih dosežkov, odgovornosti štipendistov za svoje izobraževanje kot tudi za izbiro izobraževalnega programa, krajšanju dobe izobraževanja in izboljšanju zaposljivosti«. Iz navedenega v nobenem delu ne izhaja, da bi moral študent, ki se poleg študijskih obveznosti začne ukvarjati s podjetništvom, svojo štipendijo izgubiti. Ohranitev štipendije (različnih vrst) ob opravljanju dejavnosti kot študentski s.p. se predlaga, da se zmanjšajo visoke ovire, ki jih imajo danes študenti, ki želijo ob študiju začeti s poslovanjem. Ohranitev štipendije je že danes mogoča, če študent poleg študija opravlja študentsko delo.

K 14. členu

50. člen Zakona o štipendiranju ureja dopustne pogoje, ki jih mora izpolnjevati vlagatelj za pridobitev štipendije Ad futura. Med drugim je v trinajsti alineji prvega odstavka navedena tudi dopustna omejitev glede opravljanja samostojne registrirane dejavnosti. S spremembo se iz te omejitve izloči opravljanje dejavnosti v obliki študentskega samostojnega podjetnika. Zgolj obstoj študentskega s.p. torej ne bo mogel biti razlog za izključitev vlagatelja za pridobitev štipendije Ad futura.

K 15. členu

81. člen Zakona o štipendiranju ureja obveznosti štipendista, za katerega delodajalec prejema sofinancirano kadrovske štipendijo. Med drugim določa tudi, da se v času izobraževanja ne sme samozaposliti. S spremembo se dodaja izjemo, po kateri je ohranitev sofinancirane kadrovske štipendije mogoča, če gre za samozaposlitev v obliki študentskega samostojnega podjetnika. Ohranitev sofinancirane kadrovske štipendije je že danes mogoča, če študent poleg študija opravlja študentsko delo.

K 16. členu

84. člen Zakona o štipendiranju določa prenehanje pogodbenega razmerja o sofinanciranju kadrovske štipendije, če se štipendist pred izpolnitvijo obveznosti po pogodbi o sofinanciranju samozaposli. S spremembo prve alineje prvega odstavka 84.

člena se določi izjemo, da pogodbeno razmerje o sofinanciranju kadrovske štipendije ne preneha v primeru samozaposlitve v obliki študentskega samostojnega podjetnika, če s tem predhodno soglaša delodajalec. S tem se omogoča, da študent ob prejemanju kadrovske štipendije opravlja tudi dejavnost študentskega samostojnega podjetnika. Če delodajalec s tem soglaša, v tem ne vidimo nobenega problema, saj bodo pridobljene izkušnje študentu podjetniku lahko koristile tudi pri opravljanju dela za delodajalca v prihodnosti.

K 17. členu

6. člen Zakona o subvencioniranju študentske prehrane določa upravičence do subvencionirane študentske prehrane. To so osebe s statusom študenta, ki se izobražujejo na višjih strokovnih šolah in visokošolskih zavodih v Republiki Sloveniji. Iz skupine upravičencev pa so med drugim izključeni študenti, ki opravljajo gospodarske, poklicne ali kmetijske dejavnosti oziroma poslovodne funkcije kot edini ali glavni poklic po predpisih o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Člen se dopolnjuje z novim odstavkom, ki določi, da opravljanje dejavnosti v obliki študentskega samostojnega podjetnika ne vpliva na pravico do subvencionirane študentske prehrane. S tem se prepreči, da bi bili študenti za odprtje študentskega s.p. »kaznovani« z odvzemom upravičenja do subvencionirane študentske prehrane. To pravico po veljavni ureditvi obdržijo tudi študenti, ki opravljajo študentsko delo.

K 18. členu

114.b člen Zakona o prevozi v cestnem prometu v svojem prvem odstavku med drugim določa, da je upravičenec do subvencioniranega prevoza vlagatelj, ki ne opravlja samostojne registrirane dejavnosti. To pomeni, da študent, ki odpre s.p., s tem ostane brez subvencioniranega prevoza. Ker želimo preprečiti »kaznovanje« študentov z odvzemom subvencioniranih vozovnic zaradi začetka njihove podjetniške poti, se v prvem odstavku predlaga izjema, po kateri je upravičenec do subvencioniranega prevoza tudi vlagatelj, ki opravlja samostojno registrirano dejavnost kot študentski samostojni podjetnik. To pravico po veljavni ureditvi ohrani tudi študent, ki opravlja študentsko delo.

K 19. členu

Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev v 12. členu med drugim določa, da se pri uveljavljanju pravice do otroškega dodatka, državne štipendije in znižanja plačila vrtca dohodek dijakov in študentov za opravljeno začasno in občasno delo na podlagi napotnice ne upošteva do višine minimalne plače. S predlagano spremembo tretjega odstavka se enaka ureditev določi tudi za dohodke študenta iz dejavnosti študentskega samostojnega podjetnika. S tem se pri uveljavljanju pravice do otroškega dodatka, državne štipendije in znižanja plačila vrtca obravnava dohodkov študentskega s.p. izenači z obravnavo dohodkov iz študentskega dela.

K 20. členu

Zakon o dohodnini v tretjem odstavku 115. člena med drugim določa, da se za vzdrževanega družinskega člana zavezanca šteje tudi otrok do 26 leta starosti, pod

pogojem, da ne opravlja dejavnosti. Če študent odpre s.p., ga torej po veljavni ureditvi starši ne morejo več uveljavljati pri olajšavi za vzdrževanega družinskega člana. To pa ne velja za študente, ki opravljajo študentsko delo, za katere se možnost uveljavljanja olajšave za vzdrževane družinske člane kljub opravljanju dela ohrani. S spremembo tretje alineje tretjega odstavka 115. člena Zakona o dohodnini se dodaja določbo, po kateri se za vzdrževanega družinskega člana zavezanca šteje tudi otrok do 26. leta starosti, če opravlja dejavnost kot študentski samostojni podjetnik. V četrti alineji se določi, da med t. i. lastne dohodke ne spada dohodek iz dejavnosti študentskega samostojnega podjetnika (enako kot to že velja za dohodke iz študentskega dela).

K 21. členu

V prvem odstavku se določa obveznost ministra, pristojnega za delo, da uskladi Pravilnik o obrazcih prijav podatkov o pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem zavarovanju, zavarovanju za dolgotrajno oskrbo, zavarovanju za starševsko varstvo in zavarovanju za primer brezposelnosti. Uskladitev je potrebna zaradi sprememb Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Spremembam, ki jih prinaša položaj študentskega samostojnega podjetnika ter obveznost prijave študentskega statusa je treba prilagoditi tudi zadevni pravilnik.

V drugem odstavku se določa obveznost skupščine Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, da uskladi Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja s spremenjenimi določbami Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja v svojem 2. členu definirajo edini poklic kot »poklic, ki ga zavarovanec opravlja kot samostojno dejavnost in ni v delovnem razmerju«. V to kategorijo bi spadal tudi študentski s.p. ne glede na obseg prihodkov, kar pomeni, da bi bil v skladu s 15. členom ZZVZZ vsak študentski samostojni podjetnik zavezanec za obvezno zdravstveno zavarovanje. Ker v skladu s tem zakonom in spremembo ZZVZZ študentski s.p. do praga letne minimalne plače ni sam zavarovanec kot oseba, ki opravlja edini poklic, ampak je zdravstveno zavarovan kot družinski član, je treba temu prilagoditi tudi Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja.

V tretjem odstavku se določa obveznost ministra, pristojnega za visoko šolstvo, da uskladi Pravilnik o subvencioniranju bivanja študentov. Med splošnimi pogoji, ki jih morajo v skladu s tem pravilnikom izpolnjevati študenti za subvencioniranje bivanja, je trenutno tudi pogoj, da ne opravljajo samostojne registrirane dejavnosti. Ker spremenjen Zakon o visokem šolstvu ugodnosti študentov (vključno s subvencioniranim bivanjem) omogoča tudi študentskemu samostojnemu podjetniku, je treba temu prilagoditi tudi zadevni pravilnik.

K 22. členu

Zakon določa splošen *vacatio legis*.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

1. ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU

13. člen

(obvezno zavarovane osebe)

(1) Obvezno se zavarujejo fizične osebe, ki izpolnjujejo pogoje za zavarovanje po tem zakonu (v nadaljevanju zavarovanci).

(2) Če oseba hkrati izpolnjuje pogoje za vključitev v obvezno zavarovanje po več zavarovalnih podlagah, določenih v tem zakonu, se obvezno zavaruje po tisti zavarovalni podlagi, ki je v tem zakonu navedena pred drugimi.

(3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se mora zavarovanec, ki je po prednostni zavarovalni podlagi zavarovan za manj kot polni delovni čas, do polnega delovnega oziroma zavarovalnega časa zavarovati na podlagi določb, ki urejajo zavarovanje drugih zavarovalnih podlag.

(4) Ne glede na določbo drugega in tretjega odstavka tega člena oseba, ki ji je priznana pravica, na podlagi katere se obvezno vključi v zavarovanje v skladu z drugim ali četrtem odstavkom 19. člena tega zakona, pridobi in ohrani prednostno zavarovanje na podlagi z odločbo priznane pravice tudi, če je hkrati v pravnem razmerju iz 15., 16. in 17. člena tega zakona.

(5) Zavarovanci so tudi osebe, ki se prostovoljno vključijo v obvezno zavarovanje.

57. člen

(otroci)

(1) Otrok umrlega zavarovanca ali uživalca pravic ima pravico do družinske pokojnine do dopolnjenega 15. leta starosti ali do konca šolanja, vendar največ do dopolnjenega 26. leta starosti.

(2) Otrok, ki v letu izgube starša ne izpolnjuje pogojev za vpis v višji letnik šolanja, ima pravico do družinske pokojnine do konca naslednjega šolskega leta.

(3) Otrok, ki je po dopolnjenem 15. letu starosti prijavljen pri zavodu za zaposlovanje, ima pravico do družinske pokojnine najdlje do dopolnjenega 18. leta starosti pod pogojem, da je prijavljen pri zavodu za zaposlovanje in izpolnjuje obveznosti po predpisih, ki urejajo trg dela.

(4) Otrok, ki postane popolnoma nezmožen za delo do starosti, do katere mu je zagotovljena pravica do družinske pokojnine ali do konca šolanja, ima pravico do družinske pokojnine, dokler traja takšna nezmožnost.

(5) Otrok, ki postane popolnoma nezmožen za delo po starosti, do katere mu je zagotovljena pravica do družinske pokojnine ali po končanem šolanju, pridobi pravico do družinske pokojnine, če ga je zavarovanec oziroma uživalec pravic, določenih s tem zakonom, preživel do svoje smrti.

(6) Če je otrok prekinil šolanje zaradi bolezni, nosečnosti ali poroda, pridobi oziroma obdrži pravico do družinske pokojnine tudi med boleznijo ter prekinitvijo zaradi nosečnosti ali poroda do dopolnjenega 26. leta starosti, če je šolanje nadaljeval pred dopolnjenim 26. letom starosti.

116. člen

(ponovni vstop v zavarovanje)

(1) Uživalec starostne, predčasne, vdovske in družinske pokojnine, ki na območju Republike Slovenije začne ponovno delati oziroma opravljati dejavnost, znova pridobi lastnost zavarovanca iz 14., 15., 16. in 17. člena tega zakona in se mu

pokojnina v tem času ne izplačuje. Pokojnina se preneha izplačevati z dnem ponovne pridobitve lastnosti zavarovanca.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka pridobi lastnost zavarovanca iz 17. člena tega zakona le zavarovanec, ki je ponovno začel opravljati drugo dejavnost ali dopolnilno dejavnost na kmetiji in njegov dohodek iz te dejavnosti, skupaj z dohodkom iz naslova osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, presega dohodkovni pogoj iz prvega odstavka 17. člena tega zakona, če na dan pridobitve lastnosti zavarovanca ni starejši od 63 let.

(3) Uživalcu starostne, predčasne in vdovske pokojnine, ki na območju Republike Slovenije začne ponovno delati oziroma opravljati dejavnost v obsegu, ki ustreza sorazmernemu delu polnega delovnega oziroma zavarovalnega časa, vendar zavarovanci iz 14. člena tega zakona najmanj dve uri dnevno ali 10 ur tedensko in zavarovanci iz 15., 16. in 17. člena tega zakona najmanj s četrtno polnega zavarovalnega časa, se izplačuje sorazmerni del pokojnine, in sicer v višini:

- 75 %, ko zavarovanec dela dve uri dnevno ali znaša zavarovalni čas od 10 do 14 ur tedensko;
- 62,5 %, ko zavarovanec dela tri ure dnevno ali znaša zavarovalni čas od 15 do 19 ur tedensko;
- 50 %, ko zavarovanec dela štiri ure dnevno ali znaša zavarovalni čas od 20 do 24 ur tedensko;
- 37,5 %, ko zavarovanec dela pet ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 25 do 29 ur tedensko;
- 25 %, ko zavarovanec dela šest ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 30 do 34 tedensko in
- 12,5 %, ko zavarovanec dela sedem ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 35 do 39 ur tedensko.

Sorazmerni del pokojnine se začne izplačevati z dnem ponovne pridobitve lastnosti zavarovanca.

(4) Zavarovancu iz prejšnjega odstavka, ki je prejemal starostno pokojnino, se sorazmerni del starostne pokojnine poveča za sorazmerni del zneska, ki bi se mu izplačeval na podlagi 39.a člena tega zakona, če je obvezno vključen v obvezno zavarovanje za vsaj štiri ure dnevno oziroma 20 ur tedensko.

(5) Sorazmerni del zneska iz prejšnjega odstavka, ki se izplačuje največ tri leta, znaša:

- 20 %, kadar zavarovanec dela štiri ure dnevno ali znaša zavarovalni čas od 20 do 24 ur tedensko;
- 25 %, kadar zavarovanec dela pet ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 25 do 29 ur tedensko;
- 30 %, kadar zavarovanec dela šest ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 30 do 34 ur tedensko;
- 35 %, kadar zavarovanec dela sedem ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 35 do 39 ur tedensko.

(6) Sorazmerni del zneska iz četrtega odstavka tega člena po preteku obdobja treh let znaša:

- 10 %, kadar zavarovanec dela štiri ure dnevno ali znaša zavarovalni čas od 20 do 24 ur tedensko;
- 12,5 %, kadar zavarovanec dela pet ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 25 do 29 ur tedensko;
- 15 %, kadar zavarovanec dela šest ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 30 do 34 ur tedensko;
- 17,5 %, kadar zavarovanec dela sedem ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 35 do 39 ur tedensko.

(7) Zavarovanec iz tretjega in četrtega odstavka lahko v času izplačevanja sorazmernega dela pokojnine zahteva spremembo izplačila sorazmernega dela

pokojnine zaradi spremembe števila ur dela oziroma opravljanja dejavnosti. Novi sorazmerni del pokojnine, ki se določi na novo, se izplačuje od prvega dne naslednjega meseca po spremembi obsega dela oziroma opravljanja dejavnosti.

(8) Če začne uživalec invalidske pokojnine na območju Republike Slovenije ponovno delati ali opravljati dejavnost v obsegu, ki ima za posledico ponovno pridobitev lastnosti zavarovanca iz 14., 15., 16. in 17. člena tega zakona, izgubi pravico do pokojnine z dnem vzpostavitve obveznosti zavarovanja.

(9) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka ne izgubi pravice do pokojnine uživalec invalidske pokojnine iz tega zakona, ki je kategoriziran vrhunski športnik in se zaposli v državni upravi kot športnik. Pravica do invalidske pokojnine mu miruje od dne vzpostavitve obveznosti zavarovanja do dne prenehanja delovnega razmerja iz naslova zaposlovanja vrhunskih športnikov. Po prenehanju obveznega zavarovanja na tej podlagi se upravičencu ponovno začne izplačevati znesek že priznane in odmerjene pokojnine.

(10) Uživalcu pokojnine iz prvega odstavka tega člena, ki v tujini začne ponovno delati oziroma opravljati dejavnost in je na tej podlagi v tujini vključen v obvezno pokojninsko zavarovanje, se pokojnina preneha izplačevati z dnem začetka opravljanja dela oziroma dejavnosti.

(11) Če začne uživalec invalidske pokojnine v tujini ponovno delati ali opravljati dejavnost in je na tej podlagi v tujini vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, izgubi pravico do pokojnine z dnem vključitve v zavarovanje.

145. člen

(osnove za samozaposlene, družbenike in kmete)

(1) Osnova za plačilo prispevkov za zavarovance iz 15., 16. in 17. člena tega zakona je zavarovalna osnova.

(2) Zavarovalna osnova je dobiček zavarovanca, ugotovljen v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino, v katerem niso upoštevani obračunani prispevki za obvezno socialno zavarovanje ter znižanje in povečanje davčne osnove, preračunan na mesec. Za zavarovance iz 15. člena tega zakona se tako ugotovljeni dobiček za določitev zavarovalne osnove iz prejšnjega odstavka zniža za 25 %.

(3) Za dobiček iz prejšnjega odstavka se za zavarovance iz 16. člena tega zakona štejejo vsi prejemki, prejeti za opravljanje poslovodne funkcije in dela.

(4) Če dobiček zavarovanca iz 15. in 17. člena tega zakona ne preseže 60 % povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, je zavarovalna osnova ne glede na drugi in tretji odstavek tega člena, 60 % povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec. Če dobiček zavarovanca iz 16. člena tega zakona ne preseže 90 % povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, je zavarovalna osnova, ne glede na drugi in tretji odstavek tega člena, 90 % povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec.

(5) Ne glede na drugi in tretji odstavek tega člena je najvišja zavarovalna osnova za zavarovance iz 15., 16. in 17. člena tega zakona 3,5-kratnik povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec.

(6) Zavarovalna osnova po tem členu se določi na podlagi podatkov – iz obračuna akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti, obračuna dohodnine od dohodka iz dejavnosti ali iz odločbe o odmeri dohodnine, ali obračuna davčnega odtegljaja, ali obvestila o višini dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti – za preteklo leto z upoštevanjem podatka o znesku obveznih prispevkov za obvezno zavarovanje, plačanih s strani Republike Slovenije, ter glede na podatke o povprečni letni plači zaposlenih v Republiki Sloveniji za leto, na katero se nanaša dobiček, na podlagi katerega se določa zavarovalna osnova. Za obračun akontacije dohodnine oziroma obračun dohodnine po tem odstavku se šteje obračun, ki je bil oziroma bi moral biti vložen do roka, določenega z zakonom, ki ureja davčni

postopek, pri čemer se zavarovalna osnova na novo določi najpozneje za mesec april.

(7) Če za posameznega zavarovanca iz tega člena ni na voljo podlaga iz prejšnjega odstavka za uvrstitev v zavarovalno osnovo, ker se v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek, ne izda odločba o odmeri dohodnine, se zavarovalna osnova določi v višini iz četrtega odstavka tega člena.

(8) Zavarovalna osnova, določena v skladu s predhodnimi odstavki tega člena, se uporablja do določitve dobička za naslednje obdobje.

(9) Zavarovanci iz 15., 16. in 17. člena tega zakona ob vstopu v zavarovanje plačujejo prispevke od zavarovalne osnove, določene v četrtem odstavku tega člena, razen če so bili v obdobju šestih mesecev pred vstopom v zavarovanje zavarovani na enaki zavarovalni podlagi. V tem primeru ti zavarovanci plačujejo prispevke od zavarovalne osnove, od katere so plačevali prispevke pred izstopom iz zavarovanja.

(10) Če zavarovanec oceni, da zavarovalna osnova ne ustreza pričakovanemu dobičku v tekočem letu, lahko za naprej plačuje prispevke od zavarovalne osnove, zmanjšane za največ 20 %, vendar najmanj od zavarovalne osnove iz četrtega odstavka tega člena. Če v tem primeru zavarovalna osnova, ugotovljena na podlagi dejanskega dobička za to leto, preseže znižano zavarovalno osnovo, od katere so se plačevali prispevki, za več kot 20 %, se v prihodnjem obdobju prispevki plačujejo od zavarovalne osnove, določene na podlagi dejansko ugotovljenega dobička, povečane za 20 %.

(11) Znižana zavarovalna osnova velja, dokler se v skladu s tem členom zavarovalna osnova ne določi na novo.

(12) Če se ugotovi, da zavarovalna osnova, od katere se plačujejo prispevki, ni pravilna, davčni organ z odločbo določi novo zavarovalno osnovo in poračun prispevkov za nazaj.

(13) Podrobnejši način določanja zavarovalne osnove po tem členu določi minister, pristojen za finance, s soglasjem ministra, pristojnega za delo.

(14) Zavarovanci iz 15. člena tega zakona so v prvih 12 mesecih poslovanja po prvem vpisu v poslovni register ali v drug register oziroma evidenco, oproščeni plačila prispevka zavarovanca in prispevka delodajalca v višini 50 % zneska prispevka, obračunanega od osnove iz drugega odstavka tega člena. V naslednjih 12 mesecih so te osebe oproščene prispevka zavarovanca in prispevka delodajalca v višini 30 % zneska prispevka, obračunanega od osnove iz drugega odstavka tega člena.

(15) Prispevke iz prejšnjega odstavka zavodu pokriva Republika Slovenija iz proračuna v skladu s 161. členom tega zakona.

(16) Ne glede na drugi, tretji in četrti odstavek tega člena se zavarovanec lahko zavaruje tudi od zavarovalne osnove, ki presega znesek zavarovalne osnove, v katero je uvrščen v skladu s prvim odstavkom tega člena, vendar največ od zneska iz petega odstavka tega člena.

2. ZAKON O MATIČNI EVIDENCI ZAVAROVANCEV IN UŽIVALCEV PRAVIC IZ OBVEZNEGA POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

11. člen

(podatki o zavarovancih)

O zavarovancih se vnesejo v matično evidenco naslednji podatki:

1. priimek in ime;
2. enotna matična številka občana (v nadaljnjem besedilu: EMŠO);
3. davčna številka;

4. naslov (podatki, ki sestavljajo naslov v skladu z zakonom, ki ureja prijavo prebivališča);
5. vrsta prebivališča ali naslova (stalno, začasno, za vročanje);
6. državljanstvo;
7. ali je zavarovanec s telesno okvaro najmanj 70 %, vojaški invalid I. do VI. skupine, civilni invalid vojne I. do VI. skupine, slepa oziroma gluha oseba, oseba obolela za distrofijo in sorodnimi mišičnimi in živčno mišičnimi obolenji, paraplegijo, cerebralno in otroško paralizo, multiplo sklerozo, oboleli za rakom do 15. leta starosti in ekstrapiramidnimi obolenji;
8. kategorija invalidnosti;
9. vrsta izobrazbe;
10. področje izobrazbe;
11. poklic, ki ga opravlja;
12. podlaga za zavarovanje;
13. datum prijave v zavarovanje;
14. datum in vzrok spremembe med zavarovanjem;
15. tedensko število ur polnega delovnega časa zavezanca za vlaganje prijav (samo polne ure);
16. tedensko število ur delovnega časa po pogodbi o zaposlitvi oziroma zavarovalnega časa zavarovanca (samo polne ure);
17. osnove, od katerih so bili plačani prispevki, znesek obračunanega in plačanega prispevka in obdobje, na katero se nanašajo;
18. obdobje zavarovanja, za katero so bili prispevki obračunani, in znesek osnove za obračun prispevka ter znesek obračunanega prispevka;
19. obdobje in število ur, za katero prispevki niso bili obračunani;
20. število delovnih ur in število ur dela preko polnega delovnega časa, za katere so plačani prispevki od predpisane osnove (samo polne ure);
21. število ur odsotnosti z dela, za katere je zavarovanec prejel nadomestilo, ki se všteva v pokojninsko osnovo z osnovo iz koledarskega leta pred začetkom prejemanja nadomestila (samo polne ure);
22. podatki o enotnem dovoljenju, delovnem dovoljenju ali drugem dovoljenju za prebivanje in delo, številka tega dovoljenja, datum izdaje, datum vročitve, datum začetka veljavnosti in datum poteka dovoljenja, podatki o vlogi za podaljšanje dovoljenja, podatki o soglasju k enotnemu dovoljenju in podatki iz informativnega lista ter organ, ki je dovoljenje izdal;
23. delo, ki ga je zavarovanec opravljal in za katero se mu zavarovalna doba šteje s povečanjem;
24. v primeru delovnega razmerja – vrsta delovnega razmerja (ali je bila sklenjena pogodba o zaposlitvi za določen ali nedoločen čas);
25. pokojninska doba;
26. registrska številka zavezanca za vlaganje prijav ali zavezanca za vlaganje prijav o osnovah ali zavezanca za plačilo prispevkov;
27. matična številka poslovnega registra dela poslovnega subjekta, v katerem zavarovanec opravlja delo, ali poslovnega subjekta, če zavarovanec opravlja delo na sedežu poslovnega subjekta;
28. šifra dejavnosti, v katero sodi delo ali dejavnost zavezanca;
29. vrsta prostovoljne vključitve v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje;
30. datum in vzrok prenehanja zavarovanja.

3. ZAKON O ZDRAVSTVENEM VARSTVU IN ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU

22. člen

Otrok, ki ni sam zavarovanec, je zdravstveno zavarovan kot družinski član do dopolnjenega 15. leta starosti oziroma do dopolnjenega 18. leta starosti, po tej starosti pa, če se šola, in sicer do konca šolanja, vendar največ do konca šolskega oziroma študijskega leta, v katerem dopolni 26 let.

Otrok, ki postane popolnoma in trajno nezmožen za delo do dopolnjenega 18. leta starosti ali do konca rednega šolanja, je zavarovan kot družinski član, dokler traja takšna nezmožnost, če ga zavarovanec preživlja oziroma če ni zavarovanec iz 16. točke prvega odstavka 15. člena tega zakona.

4. ZAKON O VISOKEM ŠOLSTVU

114. člen

(druge pravice in ugodnosti študentov)

(1) Študenti imajo ne glede na način študija pravice in ugodnosti pod pogoji, kot jih določajo ta zakon in drugi predpisi, če niso zaposleni, samozaposleni ali zavarovani kot družbeniki gospodarskih družb oziroma ustanovitelji zavodov v Republiki Sloveniji in so hkrati v tej družbi oziroma zavodu poslovodne osebe, po predpisih o obveznem zdravstvenem zavarovanju.

(2) Pravice in ugodnosti iz prejšnjega odstavka se lahko za študente časovno prilagojenega študija dodelijo za čas izvajanja enega študijskega programa na prvi ali drugi ali tretji stopnji, podaljšanega za eno študijsko leto, če ima oseba takrat status študenta, ter v primerih iz tretjega in četrtega odstavka 116. člena tega zakona, vendar ne več kot za sedem let za prvo in drugo stopnjo skupaj.

(3) Če študent med rednim študijem preide v časovno prilagojen študij, se mu število pripadajočih let koriščenja pravic in ugodnosti na časovno prilagojenem študiju zmanjša za število študijskih let, v katerih so bile pravice in ugodnosti že koriščene.

(4) Študenti v prvem letniku študijskega programa prve stopnje opravijo preventivni sistematični zdravstveni pregled, kot ga določajo predpisi s področja preventivnega zdravstvenega varstva.

(5) Študenti, državljani Republike Slovenije, poleg njih pa pod pogoji iz tretjega odstavka 135. člena tega zakona tudi državljani držav članic Evropske unije in tuji državljani, imajo možnost bivanja v študentskih domovih, drugih zavodih in pri pravnih osebah, registriranih za dejavnost študentskih domov, ter pri zasebnih lastnikih sob, ki jih oddajajo v najem, če niso zaposleni, samozaposleni ali zavarovani kot družbeniki gospodarskih družb oziroma ustanovitelji zavodov v Republiki Sloveniji in so hkrati v tej družbi oziroma zavodu poslovodne osebe, po predpisih o obveznem zdravstvenem zavarovanju. Študenti vzporednega študija so upravičeni do subvencioniranega bivanja, če se v vzporedni študijski program na isti stopnji vpišejo do začetka drugega letnika prvega študijskega programa, po katerem so redno napredovali in v katerega so bili redno vpisani. Pravica do subvencioniranega bivanja se lahko dodeli za čas trajanja enega študijskega programa na prvi, drugi in tretji stopnji, podaljšanega za eno študijsko leto, če ima oseba takrat status študenta, in v primerih iz tretjega in četrtega odstavka 116. člena tega zakona.

172. člen

(uporaba evidenc eVŠ in dostop do njih)

(1) Prijavljeni s sredstvom elektronske identifikacije najmanj srednje ravni zanesljivosti, s kvalificiranim potrdilom za elektronski podpis, z računom avtentikacijske in avtorizacijske infrastrukture ali na način, da je identiteto prijavitelja mogoče ugotoviti, lahko vpogleda v svojo prijavo v evidenci iz 167. oziroma 168. člena tega zakona do 30. oktobra leta oddaje prijave.

(2) NAKVIS lahko s sredstvom elektronske identifikacije najmanj srednje ravni zanesljivosti ali s kvalificiranim potrdilom za elektronski podpis vpogleduje v evidence iz 162. in 163. člena tega zakona ter pridobiva iz njih podatke za potrebe vodenja postopkov iz VI. poglavja tega zakona. Podatke iz evidenc prejšnjega stavka NAKVIS lahko pridobiva tudi s povezovanjem svojega informacijskega sistema z eVŠ z uporabo digitalnega potrdila z obojestranskim preverjanjem istovetnosti in avtorizacije.

(3) Visokošolski zavod lahko s sredstvom elektronske identifikacije najmanj srednje ravni zanesljivosti ali s kvalificiranim potrdilom za elektronski podpis vpogleduje v evidence iz 162., 163., 164., 165. in 166. člena tega zakona ter pridobiva iz njih podatke, ki se nanj nanašajo. Podatke iz prejšnjega stavka visokošolski zavod lahko pridobiva tudi s povezovanjem svojega informacijskega sistema z eVŠ z uporabo digitalnega potrdila z obojestranskim preverjanjem istovetnosti in avtorizacije.

(4) Visokošolski zavod lahko pridobi podatke za prijavljene iz 167. člena tega zakona za vodenje postopkov, povezanih z razpisom za vpis, s povezavo svojega informacijskega sistema z eVŠ z uporabo sredstva elektronske identifikacije najmanj srednje ravni zanesljivosti.

(5) Ne glede na prejšnji odstavek lahko javne univerze in visokošolski zavodi za študijske programe s koncesijo pridobijo podatke iz 167. člena tega zakona o prijavljenih za vpis na dodiplomski in enovit magistrski študij, ki se obdelujejo v skladu s predpisom iz šestega odstavka 57. člena tega zakona, po končanem izbirnem postopku, in sicer za prijavljene, ki so sprejeti na njihov visokošolski zavod.

(6) NAKVIS lahko za potrebe vodenja postopkov in za namene izvajanja statističnih, socialno-ekonomskih in drugih raziskovanj, povezanih z izvajanjem njihove dejavnosti, pridobiva podatke iz evidenc iz 159. člena tega zakona, razen 14. točke tretjega odstavka.

(7) NAKVIS in visokošolski zavodi lahko za namene izvajanja statističnih, socialno-ekonomskih in drugih raziskovanj, povezanih z izvajanjem njihove dejavnosti, pridobijo psevdonimizirane podatke na ravni visokošolskega zavoda oziroma študijskega programa iz evidenc iz drugega in tretjega odstavka 161. člena tega zakona.

(8) Študentski domovi, v katerih subvencionirano bivajo študenti, lahko za namene subvencioniranega bivanja pridobivajo podatke iz 1., 2., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17. in 22. točke prvega odstavka 168. člena tega zakona tudi s povezovanjem z evidenco iz 160. člena tega zakona podlagi EMŠO študenta.

(9) Evidence iz 1., 2. in 3. točke drugega odstavka 161. člena tega zakona so javne.

(10) Za znanstvenoraziskovalne namene in analize o študiju in zaposljivosti študentov in diplomantov se podatki iz petega, šestega, sedmega in osmega odstavka 170. člena tega zakona pridobijo in povežejo v neanonimizirani obliki, vsa nadaljnja obdelava podatkov pa poteka s psevdonimiziranimi podatki, ki jih obdeluje ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo. Ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, psevdonimizirane podatke na ravni visokošolskega zavoda oziroma študijskega programa iz prejšnjega stavka za namene obdelave iz tega odstavka enkrat letno posreduje NAKVIS. Na enak način lahko psevdonimizirane podatke po tem odstavku pridobivajo tudi visokošolski zavodi za svoje diplomante. Rezultati teh analiz se lahko objavljajo samo v anonimizirani obliki.

(11) Za znanstvenoraziskovalne namene analiziranja prehodnosti dijakov in študentov višjih strokovnih šol v visoko šolstvo se podatki iz četrtega stavka tretjega odstavka 170. člena tega zakona pridobijo in povežejo v neanonimizirani obliki, vsa nadaljnja obdelava podatkov pa poteka s psevdonimiziranimi podatki, ki jih obdeluje ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo. Rezultati teh analiz se lahko objavljajo samo v anonimizirani obliki.

(12) Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje in organizacije oziroma delodajalci, ki posredujejo začasna in občasna dela osebam iz drugega odstavka 6.b člena Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (Uradni list RS, št. 107/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 59/07 – ZŠtip, 51/10 – odl. US, 80/10 – ZUTD in 95/14 – ZUJF-C), so za namen ugotavljanja upravičenosti za opravljanje začasnih in obasnih del študentov upravičeni na podlagi podatka o EMŠO pridobiti podatke iz 11., 12., 13., 16., 18., 19., 20., 21., 23. in 24. točke prvega odstavka in 6. točke drugega odstavka (razen podatka o številu vpisanih in doseženih kreditnih točk po ECTS) 163. člena tega zakona s posredovanjem podatkov ali povezovanjem zbirk osebnih podatkov.

(13) Upravne enote so za namen izdaje dovoljenja za začasno prebivanje in potrdila o prijavi prebivanja zaradi študija tujih študentov upravičene na podlagi podatka o EMŠO iz eVŠ pridobiti podatek o tem, ali je tujec sprejet v javnoveljavne študijske programe, ter podatke o študiju (študijsko leto vpisa, ime visokošolskega zavoda, kraj študija, trajanje študijskega programa, obdobje statusa študenta) in podatek o tem, ali je študent vpisan v javnoveljavni študijski program (študijsko leto vpisa, ime visokošolskega zavoda, ime študijskega programa, letnik, kraj študija, trajanje študijskega programa in obdobje veljavnosti statusa študenta), s posredovanjem podatkov ali povezovanjem zbirk osebnih podatkov.

(14) Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije je za namen odločanja o pravici do nadomestila preživnine upravičen na podlagi podatka o EMŠO iz eVŠ pridobiti podatek o tem, ali ima oseba status študenta in ali ima že pridobljeno isto ali višjo raven izobrazbe od tiste, ki bi jo pridobil po študijskem programu, v katerega je vpisan.

(15) Institut informacijskih znanosti je za namen zagotavljanja knjižničnih storitev študentom upravičen na podlagi podatka o ESI iz eVŠ pridobiti podatke iz 1., 6. (razen podatka o kraju in državi rojstva), 11., 12., 13., 14., 16., 18., 19., 20., 23. in 24. točke prvega odstavka in 6. točke drugega odstavka (razen podatka o številu vpisanih in doseženih kreditnih točk po ECTS) 165. člena tega zakona s posredovanjem podatkov ali povezovanjem zbirk osebnih podatkov.

(16) Dodeljevalci drugih pravic in ugodnosti študentov lahko v skladu s področnimi predpisi za namen ugotavljanja upravičenosti do drugih pravic in ugodnosti, na podlagi podatka o EMŠO iz evidence iz prvega odstavka 165. člena tega zakona pridobijo podatek, ki je nujno potreben za ugotovitev, ali se študentu še lahko dodelijo druge pravice in ugodnosti v skladu z drugim odstavkom 114. člena tega zakona.

(17) Študenti oziroma diplomanti lahko s sredstvom elektronske identifikacije najmanj srednje ravni zanesljivosti in z računom avtentikacijske in avtorizacijske infrastrukture preko študentske izkaznice iz 110. člena tega zakona prikažejo svoje podatke iz evidence iz 165. člena tega zakona.

5. ZAKON O ORGANIZACIJI IN FINANCIRANJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

135.c člen

(uporaba podatkov iz centralne evidence)

Vzgojno-izobraževalni zavod obdeluje podatke iz centralne evidence iz drugega odstavka 135.a člena tega zakona za svoje udeležence vzgoje in izobraževanja.

Podatki iz centralne evidence se lahko posredujejo uporabnikom, ki so za njihovo pridobitev pooblašteni z zakonom.

Ministrstvo, pristojno za šolstvo, uporablja podatke iz centralne evidence tako, da se prikrijejo podatki o imenu in priimku, EMŠO, spolu, kraju in državi rojstva, državljanstvu ter stalnem oziroma začasnem prebivališču.

Za namen ugotavljanja upravičenosti za opravljanje začasnih in občnih del dijakov, študentov in udeležencev izobraževanja odraslih so organizacije oziroma delodajalci, ki posredujejo začasna in občna dela osebam iz drugega odstavka 6.b člena Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (Uradni list RS, št. 107/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 59/07 – ZŠtip, 51/10 – odl. US, 80/10 – ZUTD in 95/14 – ZUJF-C), upravičene do naslednjih podatkov iz centralne evidence:

- ime in naslov vzgojno-izobraževalnega zavoda ter matične številke poslovnega subjekta (šifra PRS),
- vzgojno-izobraževalni ali študijski program ter evidenčna številka iz uradnega registra programov,
- način izobraževanja, če je način izobraževanja izredni,
- letnik,
- status udeleženca,
- datum začetka izobraževanja v vzgojno-izobraževalnem ali študijskem programu,
- datum izpisa iz šole.

Organizacije oziroma delodajalci, ki posredujejo začasna in občna dela osebam iz drugega odstavka 6.b člena Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, lahko na podlagi podatka o EMŠO dijaka, študenta in udeleženca izobraževanja odraslih, ki nameravajo opravljati začasna in občna dela kot dijaki, študenti in udeleženci izobraževanja odraslih, pridobijo podatke iz četrtega odstavka tega člena iz centralne evidence s posredovanjem podatkov ali povezovanjem zbirk osebnih podatkov. Evidence o dijakih, študentih in udeležencih izobraževanja odraslih, posamezne organizacije oziroma delodajalca, ki posreduje začasna in občna dela osebam iz drugega odstavka 6.b člena Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, se na podlagi podatka o EMŠO dijaka, študenta in udeleženca izobraževanja odraslih, ki nameravajo opravljati začasna in občna dela kot dijaki, študenti in udeleženci izobraževanja odraslih, povežejo s centralno evidenco.

Za zagotavljanje točnosti in ažurnosti se s povezovanjem zbirk iz centralne evidence v evidenco prijavljenih in vpisanih v srednje šole in evidenco prijavljenih in vpisanih v dijaške domove na podlagi podatka o EMŠO prijavljenega kandidata posredujejo identifikacijski podatki o imenu, priimku, spolu, kraju in državi rojstva, stalnem oziroma začasnem prebivališču in o državljanstvu, ime in naslov vzgojno-izobraževalnega zavoda, kjer je kandidat končal zadnji razred oziroma letnik, ter vzgojno-izobraževalni program.

Za pripravo in izvedbo mature in zaključnih izpitov se s povezovanjem zbirk iz centralne evidence Državnemu izpitnemu centru na podlagi EMŠO kandidata posredujejo podatki, ki jih za svoje udeležence v centralno evidenco vnašajo vzgojno-izobraževalni zavodi in jih morajo posredovati tudi Državnemu izpitnemu centru v skladu z določbami zakona, ki ureja maturo, in sicer podatki o imenu, priimku, spolu, kraju in državi rojstva, prebivališču, imenu vzgojno-izobraževalnega zavoda, vzgojno-izobraževalnem programu in letniku.

Za pripravo in izvedbo nacionalnega preverjanja znanja se s povezovanjem zbirk iz centralne evidence Državnemu izpitnemu centru na podlagi EMŠO številke posredujejo podatki o imenu in priimku učenca, spolu, datumu, kraju in državi rojstva, imenu osnovne šole oziroma podružnice, na kateri učenec opravlja nacionalno preverjanje znanja, izobraževalni program, razred, oddelek in šolsko leto, v katerem učenec opravlja nacionalno preverjanje znanja.

Za zagotavljanje sredstev iz državnega proračuna za namen sofinanciranja plačil staršev za vrtec se s povezovanjem zbirk iz centralne evidence v evidenco upravičencev do sofinanciranja plačil staršev za vrtec, ki jo vodi ministrstvo, pristojno za šolstvo, na podlagi zakona, ki ureja vrtece, na podlagi EMŠO

udeleženca, posredujejo vsi tisti podatki, ki jih vsebuje tudi evidenca upravičencev do sofinanciranja plačil staršev za vrtec.

Za zagotavljanje sredstev iz državnega proračuna za namen financiranja prevozov se s povezovanjem zbirk iz centralne evidence v evidenco osebnih podatkov za financiranje prevozov iz prvega odstavka 135. člena tega zakona, ki jo vodi ministrstvo, pristojno za šolstvo, na podlagi EMŠO upravičenca, posredujejo podatki o osebnem imenu upravičenca, občini stalnega oziroma začasnega prebivališča in podatki o vrtcu, šoli ali zavodu, kamor je otrok ali mladostnik vključen v javno veljavni program ter razred, letnik in oddelek.

Za ugotavljanje pravice do vpisa v srednje šole in dijaške domove se s povezovanjem zbirk iz centralne evidence v evidenco prijavljenih in vpisanih v srednje šole in v dijaške domove, ki jo vodi ministrstvo, pristojno za šolstvo, na podlagi EMŠO prijavljenega kandidata, posredujejo podatki o izobraževanju v srednješolskih izobraževalnih programih.

Za ugotavljanje pravice do vpisa v višje šole se s povezovanjem zbirk iz centralne evidence v evidenco prijavljenih in vpisanih v višje šole, ki jo vodi pristojna služba za potrebe ministrstva, pristojnega za šolstvo, na podlagi podatka o EMŠO prijavljenega kandidata posredujejo podatki o izobraževanju v višješolskih izobraževalnih programih.

Pri znanstveno-raziskovalnem in razvojnem delu ter pri izdelavi statističnih analiz se osebni podatki obdelujejo v anonimizirani obliki.

Način in pogoje dostopa do podatkov iz centralne evidence podrobneje določi minister, pristojen za šolstvo.

6. ZAKON O ŠTIPENDIRANJU

13. člen

(drugi splošni pogoji za pridobitev štipendije)

(1) Če ta zakon ne določa drugače, lahko pridobijo štipendijo upravičenci, ki so prvič vpisani v program nižjega poklicnega izobraževanja, srednjega poklicnega izobraževanja, srednjega tehniškega ali drugega strokovnega ter splošnega izobraževanja, za katerega uveljavljajo pravico do štipendije, ali upravičenci, ki so prvič vpisani v program višješolskega ali visokošolskega izobraževanja prve ali druge stopnje, za katerega uveljavljajo pravico do štipendije, in v Republiki Sloveniji ali tujini niso:

- v delovnem razmerju ali ne opravljajo samostojne registrirane dejavnosti,
- vpisani v evidenco brezposelnih oseb pri pristojnem organu,
- poslovodne osebe gospodarskih družb ali direktorji zasebnih zavodov.

(2) Upravičenec mora celoten čas upravičenosti do štipendije izpolnjevati pogoje iz tega člena ter pogoje iz 11. in 12. člena tega zakona.

50. člen

(posebni pogoji za štipendijo Ad futura)

(1) Posebni pogoji, ki jih mora izpolnjevati vlagatelj za pridobitev štipendije Ad futura oziroma štipendist, so lahko:

- državljanstvo, država izvora oziroma država stalnega ali začasnega prebivališča,
- država izobraževanja ali gostovanja, izobraževalna ali gostujoča ustanova oziroma program izobraževanja, raziskovanja ali usposabljanja,
- način oziroma oblika izobraževanja ali usposabljanja,
- raven oziroma stopnja izobraževanja,
- področje ali smer izobraževanja ali usposabljanja,

- socialni status,
- podpora oziroma priporočilo osebe z akademskega, strokovnega oziroma drugega področja,
- podpora pristojnih organizacij avtohtone italijanske ali madžarske narodne skupnosti pri štipendijah, ki se namenjajo za izobraževanje njihovih pripadnikov v Italijanski republiki ali na Madžarskem,
- omejitve ali zahteve glede predhodnega, trenutnega oziroma drugega izobraževanja,
- omejitve ali zahteve glede statusa,
- pogoji, ki jih mora izpolnjevati tekmovanje, izobraževanje ali usposabljanje,
- omejitve, zahteve oziroma posledice glede štipendij ali drugih prejemkov v Republiki Sloveniji ali v tujini,
- omejitve, zahteve oziroma posledice glede delovnega razmerja oziroma opravljanja samostojne registrirane dejavnosti v Republiki Sloveniji oziroma v tujini,
- omejitve, zahteve oziroma posledice glede vpisa v evidenco brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje ali pri pristojnem organu v tujini,
- sedež, dejavnost ali drugi pogoji, ki jih mora izpolnjevati vlagatelj, ki je pravna oseba,
- v Republiki Sloveniji urejeno začasno prebivališče v državi izobraževanja,
- dovoljenje oziroma urejeno prebivanje v državi izobraževanja z namenom izobraževanja,
- država, v kateri ima vlagatelj davčni rezidentski status,
- drugi z javnim razpisom oziroma pogodbo določeni pogoji.

(2) Z javnim razpisom se določi rok, od katerega mora vlagatelj izpolnjevati pogoje iz prejšnjega odstavka.

(3) V primerih iz četrtega odstavka 47. člena tega zakona se z javnim razpisom določijo tudi pogoji, ki jih mora izpolnjevati prejemnik sredstev od dne vložitve vloge dalje oziroma z dnem uveljavljanja pravice, če je ta pred dnem vložitve vloge.

81. člen **(obveznosti štipendista)**

(1) Štipendist, za katerega delodajalec prejema sofinancirano kadrovsko štipendijo:

- se mora vpisati v višji letnik izobraževalnega programa, za katerega je prejemal sofinancirano kadrovsko štipendijo,
- mora uspešno zaključiti izobraževalni program iz prejšnje alineje,
- mora opraviti delovno prakso pri delodajalcu v trajanju vsaj en mesec v vsakem šolskem ali študijskem letu,
- se v času izobraževanja ne sme samozaposliti ali zaposliti, razen zaposlitve pri delodajalcu v primeru iz 78. člena tega zakona,
- mora sprejeti zaposlitev na ustrezno delovno mesto pri delodajalcu po zaključenem izobraževanju, za katerega je prejemal sofinancirano kadrovsko štipendijo.

(2) Če štipendist ne izpolni obveznosti iz prejšnjega odstavka, je delodajalec dolžan vrniti prejeti znesek sofinanciranja kadrovske štipendije za zadnje šolsko ali študijsko leto za štipendista, za katerega je prejemal sofinancirano kadrovsko štipendijo.

84. člen **(prenehanje pogodbenega razmerja)**

(1) Pogodba o sofinanciranju preneha, če štipendist preneha izpolnjevati pogoje, predpisane s tem zakonom, javnim razpisom, pogodbo o sofinanciranju ali pogodbo o štipendiranju ali če:

- pred izpolnitvijo obveznosti po pogodbi o sofinanciranju sklene pogodbo o zaposlitvi pri drugem delodajalcu oziroma se samozaposli,
- spremeni izobraževalni program brez predhodnega soglasja delodajalca,
- je kadrovske štipendije pridobil na podlagi posredovanih neresničnih podatkov,
- prekine pogodbo o štipendiranju z delodajalcem.

(2) Pogodba o sofinanciranju preneha, če delodajalec preneha izpolnjevati pogoje, predpisane s tem zakonom, javnim razpisom, pogodbo o sofinanciranju ali pogodbo o štipendiranju ali če:

- odstopi od pogodbe o sofinanciranju ali od pogodbe o štipendiranju,
- nenamensko porabi prejeta sredstva za sofinanciranje kadrovske štipendije,
- preneha izplačevati sofinancirano kadrovske štipendije ali zagotavljati sredstva za njeno izplačevanje,
- je sredstva pridobil na podlagi posredovanih neresničnih podatkov.

7. ZAKON O SUBVENCIONIRANJU ŠTUDENTSKE PREHRANE

6. člen

Upravičenci do subvencionirane študentske prehrane so vse osebe s statusom študenta, ki se izobražujejo na višjih strokovnih šolah in visokošolskih zavodih v Republiki Sloveniji ter niso v delovnem razmerju, ne opravljajo gospodarske, poklicne ali kmetijske dejavnosti oziroma poslovodne funkcije kot edini ali glavni poklic po predpisih o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju in niso prejemniki pokojnine, razen prejemniki družinske pokojnine. Upravičenci do subvencionirane študentske prehrane so tudi vsi študenti tujih univerz, ki v Republiki Sloveniji opravljajo študijske obveznosti v okviru mednarodnih izmenjalnih programov. Zanje veljajo enaki pogoji kot za študente, ki se izobražujejo na višjih strokovnih šolah in visokošolskih zavodih v Republiki Sloveniji.

8. ZAKON O PREVOZIH V CESTNEM PROMETU

114.b člen

(upravičenec do nakupa subvencionirane mesečne vozovnice)

(1) Upravičenec do subvencioniranega prevoza (v nadaljnjem besedilu: upravičenec) po tem zakonu je vlagatelj, ki ni v delovnem razmerju ali ne opravlja samostojne registrirane dejavnosti ali ni vpisan v evidenco brezposelnih oseb pri pristojnem organu in se izobražuje po veljavnih izobraževalnih in študijskih programih ter iz evidenc ministrstva, pristojnega za vzgojo in izobraževanje, ali ministrstva, pristojnega za visoko šolstvo, izhaja, da ima status:

- učenca, vzporedno vpisanega v strokovni del srednješolskega izobraževalnega programa;
- dijaka v skladu s predpisi, ki urejajo srednješolsko izobraževanje;
- osebe, ki se izredno izobražuje po programih poklicnega, strokovnega in splošnega srednješolskega izobraževanja ter višjega strokovnega izobraževanja, do dopolnjenega 26. leta starosti, če se ne izobražuje v skladu s predpisi o urejanju trga dela;
- študenta.

(2) Minister za JPP določi vrste in obdobje veljavnosti subvencioniranih vozovnic, ki jih lahko kupijo upravičenci iz prvega odstavka tega člena, ter pogoje za nakup vozovnic.

(3) Registrirani športnik, ki je upravičenec do nakupa subvencionirane vozovnice iz prvega odstavka tega člena, ima ne glede na razdaljo med krajem

bivališča in krajem izobraževanja, pravico do brezplačne vozovnice za območje Slovenije, če že ima subvencionirano vozovnico od kraja bivališča do kraja izobraževanja, oziroma pravico do nakupa subvencionirane vozovnice pod enakimi pogoji, ki veljajo za vse druge upravičence do nakupa subvencionirane vozovnice.

(4) Upravičenec, ki je zlorabil pravico do subvencioniranega prevoza, izgubi to pravico za tekoče šolsko oziroma študijsko leto. Za zlorabo pravice do subvencioniranega prevoza se štejejo:

- nakup dveh ali več vozovnic za isto relacijo oziroma za del relacije;
- ponarejanje dokumentov glede upravičenosti;
- ponarejanje vozovnice;
- uporaba vozovnice z neresničnimi podatki;
- navajanje neresničnih podatkov.

(5) Upravičenec oziroma njegov zakoniti zastopnik mora v primeru kršitve iz tretjega in četrtega odstavka tega člena na podlagi odločbe ministrstva vrniti neupravičeno obogatitev v višini zneska subvencije na mesečni ravni, za vsak posamezni mesec kršitve.

(6) Postopek in način vračila subvencije iz prejšnjega odstavka podrobneje predpiše minister za JPP.

(7) Upravičenec do subvencioniranega prevoza v medkrajevnem linijskem prevozu potnikov v notranjem cestnem in železniškem prometu po tem zakonu je upokojenec oziroma oseba, starejša od 65 let, ki ni v delovnem razmerju ali ne opravlja samostojne registrirane dejavnosti in za katero iz evidenc zavoda, pristojnega za vodenje evidence o upokojencih, ali iz evidence družbe, pristojne za vodenje evidence o poklicnih upokojencih, in iz Centralnega registra prebivalcev, ki ga vodi ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, izhaja, da ima v Republiki Sloveniji status upokojenca ali je starejša od 65 let in ima v Republiki Sloveniji prijavljeno stalno ali začasno prebivališče.

(8) Ne glede na 114.g člen tega zakona je upravičenec do subvencioniranega prevoza v medkrajevnem linijskem prevozu potnikov v notranjem cestnem in železniškem prometu tudi imetnik EU kartice ugodnosti za invalide, izdane na podlagi zakona, ki ureja izenačevanje možnosti invalidov, ki ni v delovnem razmerju ali ne opravlja samostojne registrirane dejavnosti. Če imetnik EU kartice ugodnosti za invalide potrebuje za prevoz spremljevalca, je tudi spremljevalec upravičen do brezplačnega prevoza, vendar samo takrat, ko spremlja imetnika EU kartice ugodnosti za invalide. Upravičenec na invalidskem vozičku lahko koristi ugodnost subvencioniranega prevoza v skladu z možnostmi izvajalcev.

(9) Upravičenec do subvencioniranega prevoza v medkrajevnem linijskem prevozu potnikov v notranjem cestnem in železniškem prometu po tem zakonu je tudi posameznik, ki ima na podlagi zakona, ki ureja pravice vojnih veteranov, status vojnega veterana, ki ni v delovnem razmerju ali ne opravlja samostojne registrirane dejavnosti.

(10) Minister za JPP predpiše način, višino plačila, določi vrste in obdobje veljavnosti subvencionirane vozovnice, določi vrste in postopek izvajanja subvencioniranega prevoza iz tretjega, sedmega, osmega in devetega odstavka tega člena, postopek za sklenitev pogodbe na podlagi drugega odstavka 114.c člena tega zakona, poročanje ter izvajanje nadzora nad delom izvajalcev.

9. ZAKON O UVELJAVLJANJU PRAVIC IZ JAVNIH SREDSTEV

12. člen

(1) V dohodek, ki se upošteva, se štejejo dohodki in prejemki vseh oseb, in sicer:

1. obdavčljivi dohodki po zakonu, ki ureja dohodnino, ki niso oproščeni plačila dohodnine;
2. pokojninske rente in odkupne vrednosti, izplačane skladno z zakonom, ki ureja prvi pokojninski sklad Republike Slovenije in preoblikovanje pooblaščenih investicijskih družb, ter dodatne starostne pokojnine na podlagi zakona, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje;
3. dohodki, razen povračil stroškov, prejeti na podlagi pogodbe o prostovoljnem služenju vojaškega roka;
4. preživnina, nadomestilo preživnine in drugi prejemki, prejeti na podlagi izvršilnega pravnega naslova z namenom kritja življenjskih stroškov, pri otrocih in pastorkih iz 2. točke prvega odstavka 10. člena tega zakona pa do višine minimalnega dohodka, ki bi jim pripadala po zakonu, ki ureja socialnovarstvene prejemke, če ne bi imeli drugih dohodkov;
5. nagrada skrbniku skladno z zakonom, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja;
6. plačilo dela rejniku, ki se izplačuje iz proračuna skladno z zakonom, ki ureja rejniško dejavnost;
7. starševski dodatek;
8. otroški dodatek brez dodatka za enostarševsko družino in brez dodatka za otroka, ki ni vključen v vrtec, zmanjšan za 20 % višine otroškega dodatka za prvega otroka iz prvega dohodkovnega razreda;
9. denarna socialna pomoč, razen izredna denarna socialna pomoč;
10. varstveni dodatek;
11. državna štipendija, zmanjšana za znesek, ki je enak dodatku za bivanje, dodatku za uspeh ter dodatku za štipendiste s posebnimi potrebami;
12. dodatek za aktivnost po predpisih, ki urejajo zaposlovanje;
13. dodatek k pokojnini po zakonu, ki ureja zagotavljanje socialne varnosti slovenskim državljanom, ki so upravičeni do pokojnin iz republik nekdanje SFRJ;
14. rente iz življenjskega zavarovanja po zakonu, ki ureja zavarovalništvo;
15. veteranski dodatek po zakonu, ki ureja področje vojnih veteranov;
16. invalidski dodatek in družinski dodatek po zakonu, ki ureja področje vojnih invalidov, ter nadomestilo za invalidnost po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb;
17. sredstva za nego in pomoč ter druge oblike denarnih nadomestil, ki jih dobiva oseba, za katero skrbi oseba, ki se upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja, v polovični višini prejetih sredstev;
18. prejemki za delo pripornikov in obsojencev;
19. pomoči v obliki denarnih sredstev, ki jih socialno ali drugače ogrožene osebe prejmejo od organizacij, ki imajo skladno z zakonom, ki ureja humanitarne organizacije, status humanitarne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega ali zdravstvenega varstva, in od organizacij, ki imajo skladno z zakonom, ki ureja invalidske organizacije, status invalidske organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju invalidskega varstva, namenjene za preživetje, zmanjšane za višino minimalnega dohodka, ki bi pripadal posamezni osebi, če ne bi imela drugih dohodkov, kot ga določa zakon, ki ureja socialnovarstvene prejemke, razen pomoči v obliki denarnih sredstev, za katere dajalec sredstev opredeli namen porabe;
20. pomoči v obliki denarnih sredstev, ki jih pomoči potrebne osebe prejmejo od dobrodelnih ustanov, katerih ustanovitve in poslovanje sta skladna z zakonom, ki ureja ustanove, namenjene za preživetje, zmanjšane za višino minimalnega dohodka, ki bi pripadal posamezni osebi, če ne bi imela drugih dohodkov, kot ga določa zakon, ki ureja socialnovarstvene prejemke, razen pomoči v obliki denarnih sredstev, za katere dajalec sredstev opredeli namen porabe;

21. plačila za vodenje knjigovodstva na kmetijah po uradni metodologiji Evropske unije za zbiranje računovodskih podatkov o dohodkih in poslovanju kmetijskih gospodarstev, ki so namenjena vodenju knjigovodstva v povezavi z opravljanjem osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, kot je določena z zakonom, ki ureja dohodnino;
22. dohodki, prejeti na podlagi pogodbe o vojaški službi v rezervni sestavi, razen nadomestila plače oziroma izgubljeni zaslužek ter razen dohodkov za čas opravljanja vojaške službe (v miru ter v izrednem in vojnem stanju);
23. dohodki, prejeti na podlagi pogodbe o službi v Civilni zaščiti, razen nadomestila plače;
24. obdavčljivi dohodki po zakonu, ki ureja davke na dobitke pri klasičnih igrah na srečo.
 - (2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči, varstvenega dodatka, subvencije najemnine, pravice do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev, pravice do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje, oprostitve plačila socialnovarstvenih storitev ter prispevka k plačilu družinskega pomočnika upoštevajo tudi naslednji dohodki:
 1. dediščine;
 2. volila;
 3. izplačila, ki jih prejme fizična oseba na podlagi zavarovanja za primer bolezni, poškodbe ali invalidnosti, katerega zakon, ki ureja zavarovalništvo, ne določa kot obvezno zavarovanje;
 4. drugi dohodki po zakonu, ki ureja dohodnino, ne glede nato, ali so oproščeni plačila dohodnine, razen:
 - subvencije, ki se v skladu s posebnimi predpisi izplačujejo iz proračuna za določene namene, razen subvencij, ki jih posameznik prejme v zvezi z doseganjem dohodkov iz dohodka iz zaposlitve, dejavnosti, osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjskih pravic in kapitala;
 - subvencija, ki pripada mladi družini kot spodbuda za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja po zakonu, ki ureja nacionalno stanovanjsko varčevalno shemo in subvencije mladim družinam za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja;
 - enkratne denarne pomoči po zakonu, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, zakonu, ki ureja obrambo, in zakonu, ki ureja notranje zadeve;
 - enkratna solidarnostna pomoč, ki jo izplača sindikat svojim članom z namenom nudenja materialne pomoči v primerih socialne ogroženosti ter v primerih reševanja izjemnih razmer (kot so smrt, naravne in druge nesreče), če je izplačana pod pogoji, ki so določeni z aktom, ki ga sprejme reprezentativni sindikat na ravni države;
 - povračila škode za sredstva, ki jih je zavezanec dal na razpolago za obrambne potrebe in za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, v skladu z zakonom, ki ureja obrambo, zakonom, ki ureja materialno dolžnost in zakonom, ki ureja varstvo pred naravnimi nesrečami;
 - dohodki, povezani s kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo, ki jih kot izjeme določi minister, pristojen za socialne zadeve, v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, in ki ne predstavljajo dohodka oziroma nadomestila za izpad dohodka, ampak so namenjeni povračilu stroškov, povezanih z opravljanjem dejavnosti;
 - štipendije in drugi prejemki, izplačani osebi, ki je vpisana kot učenka ali učenec (v nadaljnjem besedilu: učenec), dijakinja ali dijak (v nadaljnjem besedilu: dijak) ali študentka ali študent (v nadaljnjem besedilu: študent), v zvezi z izobraževanjem ali usposabljanjem na podlagi posebnih predpisov, in sicer iz proračuna ali sklada, ki je financiran iz proračuna in od navedenih prejemkov, ki jih financira tuja država ali mednarodna organizacija oziroma izobraževalna, kulturna ali znanstveno-raziskovalna ustanova, razen prejemkov, ki so prejeti kot nadomestilo za izgubljeni dohodek ali v zvezi z opravljanjem dela oziroma storitev;

- prejemki, izplačani za kritje šolnine in stroškov prevoza ter prebivanja osebi, ki je vpisana kot učenec, dijak ali študent za polni učni ali študijski čas, ki jih izplača pristojni organ za zaposlovanje, ustanova, ustanovljena z namenom štipendiranja, ki ni povezana oseba ali sedanji, prejšnji ali bodoči delodajalec prejemnika ali osebe, ki je povezana s prejemnikom;
- prejemki, ki so namenjeni plačilu izobraževanja ali usposabljanja;
- prejemki, namenjeni pokritju stroškov prehrane med delom in prevoza na delo ter stroški v skladu z 2., 3., 4. in 5. točko 107. člena in četrtem odstavkom 108. člena Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 33/11 – uradno prečiščeno besedilo, [9/12 – odločba](#) US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, [71/12 – odločba](#) US, 75/12, 94/12 in 52/13).

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena se pri uveljavljanju pravice do otroškega dodatka, državne štipendije in znižanja plačila vrtca kadrovska štipendija za študij v Sloveniji ter dohodek dijakov in študentov za opravljeno začasno in občasno delo na podlagi napotnice ne upoštevata do višine minimalne plače, določene v skladu z zakonom, ki ureja minimalno plačo, kadrovska štipendija za študij v tujini pa do višine minimalne plače, določene v skladu z zakonom, ki ureja minimalno plačo, povečane za 60 odstotkov.

(4) Podrobnejšo opredelitev podatkov o dohodkih iz 1. točke prvega odstavka tega člena, ki jih zagotavlja Davčna uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: DURS), določi minister, pristojen za socialno varstvo, ob predhodnem soglasju ministra, pristojnega za finance.

(5) Neprejemanje prejemkov iz 4. točke prvega odstavka tega člena se ugotavlja zlasti s predlogom za izvršbo, potrdilom sodišča o njegovi vložitvi, sklepom o izvršbi, z dokazilom o neuspeli izvršbi ali s potrdilom pristojnega ministrstva, da je začel teči postopek za izterjavo iz tujine.

(6) Če v primeru iz 17. točke prvega odstavka tega člena oseba dokaže, da nego in pomoč nudi v nižji vrednosti, se kot dohodek upošteva višina sredstev v polovični višini teh sredstev.

(7) Dohodki in prejemki iz prvega odstavka tega člena se upoštevajo po zmanjšanju za normirane stroške oziroma dejanske stroške, priznane po zakonu, ki ureja dohodnino, ter za davke in obvezne prispevke za socialno varnost, odtegnjene od teh dohodkov in prejemkov.

(8) Pri ugotavljanju materialnega položaja se ne upošteva osebe, ki je neutemeljeno opustila uveljavljanje pravice do dohodkov iz prvega odstavka tega člena, ki bi vplivali na socialno-ekonomski položaj te osebe ali drugih oseb, ki se poleg nje upoštevajo pri ugotavljanju materialnega položaja, kljub temu pa se pri uveljavljanju pravic po tem zakonu upoštevajo njeni dohodki in premoženje. V dohodke iz prejšnjega stavka se ne štejejo pravice po tem zakonu.

10. ZAKON O DOHODNINI

115. člen

(vzdrževani družinski člani)

(1) Za vzdrževanega družinskega člana zavezanca se šteje zakonec, ki ni zaposlen ter ne opravlja dejavnosti, nima lastnih dohodkov za preživljanje ali so ti manjši od višine posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana, določene v 3. točki prvega odstavka 114. člena tega zakona in razvezani zakonec zavezanca, če mu je s sodbo oziroma dogovorom, sklenjenim po predpisih o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, priznana pravica do preživnine, ki jo plačuje zavezanec. Za lastne dohodke iz prejšnjega stavka se štejejo vsi dohodki po tem zakonu.

(2) Za vzdrževanega družinskega člana zavezanca se šteje tudi otrok do 18. leta starosti.

(3) Za vzdrževanega družinskega člana zavezanca se šteje tudi otrok do 26 leta starosti, če:

- neprekinjeno ali s prekinitvijo do enega leta nadaljuje šolanje na srednji, višji ali visoki stopnji,
- ni zaposlen,
- ne opravlja dejavnosti, in
- nima lastnih dohodkov za preživljanje ali so ti manjši od višine posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana, določene v 3. točki prvega odstavka 114. člena tega zakona. Za lastne dohodke iz prejšnjega stavka se štejejo vsi dohodki po tem zakonu, razen družinske pokojnine, dohodka za opravljeno začasno ali občasno delo na podlagi napotnice pooblaščenice organizacije ali Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, ki opravlja dejavnost posredovanja dela dijakom in študentom, v skladu s predpisi s področja zaposlovanja, štipendije in dohodki otroka, oproščeni plačila dohodnine po 22. in 29. členu tega zakona.

Za vzdrževanega družinskega člana se šteje tudi otrok, ki izpolnjuje pogoje iz prejšnjega stavka in je starejši od 26 let, če se vpiše na študij do 26. leta starosti, in sicer največ za dobo šestih let od dneva vpisa na dodiplomski študij in največ za dobo štirih let od dneva vpisa na podiplomski študij.

(4) Za vzdrževanega družinskega člana se šteje tudi otrok, starejši od 18 let, ki se ne izobražuje in je za delo sposoben, če je prijavljen pri službi za zaposlovanje in ima po predpisih o prijavi prebivališča prijavljeno isto stalno prebivališče kot starši oziroma posvojitelji ter nima lastnih dohodkov za preživljanje oziroma so ti manjši od višine posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana, določene v 3. točki prvega odstavka 114. člena tega zakona. Za lastne dohodke iz prejšnjega stavka se štejejo vsi dohodki po tem zakonu.

(5) Ne glede na tretji in četrti odstavek tega člena, se otrok, ki ima pravico do dodatka za nego otroka v skladu z zakonom o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, šteje za vzdrževanega družinskega člana za obdobje, v katerem ima pravico do dodatka za nego otroka v skladu z zakonom o starševskem varstvu in družinskih prejemkih.

(6) Ne glede na tretji odstavek tega člena, se za vzdrževanega družinskega člana šteje tudi otrok, ki ima pravico do dodatka za pomoč in postrežbo v skladu z zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, do 26. leta starosti, če neprekinjeno ali s prekinitvijo do enega leta nadaljuje šolanje na srednji, višji ali visoki stopnji, po 26. letu starosti pa, če traja njegovo šolanje na visoki stopnji pet ali šest let, ali če otrok zaradi daljše bolezni ali poškodbe ni končal šolanja v predpisanem roku. Obdobje, v katerem se otrok šteje za vzdrževanega družinskega člana, se v navedenih primerih podaljša za toliko časa, kolikor se je šolanje zaradi navedenih razlogov podaljšalo.

(7) Ne glede na tretji, četrti, peti in šesti odstavek tega člena se otrok, ki ima status invalida v skladu z zakonom o socialnem vključevanju invalidov in nadaljuje šolanje na srednji, višji ali visoki stopnji, šteje za vzdrževanega družinskega člana ne glede na njegovo starost. Otrok iz prejšnjega stavka, ki se ne šola, nima lastnih dohodkov za preživljanje ali so ti nižji od višine posebne olajšave za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo, določene v 2. točki prvega odstavka 114. člena tega zakona, se ne glede na četrti odstavek tega člena šteje za vzdrževanega družinskega člana ne glede na njegovo starost. Za lastne dohodke iz prejšnjega stavka se štejejo vsi dohodki po tem zakonu, razen dodatka za pomoč in postrežbo po zakonu o vojnih veteranih, zakonu o vojnih invalidih, zakonu o socialnem vključevanju invalidov ter zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

(8) Za otroka se šteje lasten otrok, posvojenec, pastorek oziroma otrok zunajzakonskega partnerja. Za otroka se šteje tudi vnuk, če ima zavezanec pravico do posebne olajšave za enega od njegovih staršev ali če vnuk nima staršev ali če

zavezanec skrbi zanj na podlagi sodbe sodišča. Za otroka se šteje tudi druga oseba, če zavezanec zanjo skrbi na podlagi sodbe sodišča.

(9) Za vzdrževanega družinskega člana zavezanca se štejejo tudi starši oziroma posvojitelji zavezanca, če nimajo lastnih dohodkov za preživljanje oziroma so ti manjši od višine posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana, določene v 3. točki prvega odstavka 114. člena tega zakona, in imajo po predpisih o prijavi prebivališča prijavljeno isto stalno prebivališče kot zavezanec ali so v institucionalnem varstvu v socialno varstvenem zavodu in zavezanec krije stroške teh storitev ali imajo zavezanec in starši oziroma posvojitelji sklenjen sporazum o preživnini v obliki izvršljivega notarskega zapisa v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja, ter pod enakimi pogoji tudi starši oziroma posvojitelji zavezančevega zakonca, če zakonec ni zavezanec za dohodnino. Za lastne dohodke iz prejšnjega stavka se štejejo vsi dohodki po tem zakonu.

(10) Za vzdrževanega družinskega člana zavezanca, katerega pretežni del dohodka je iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, se šteje tudi član kmečkega gospodinjstva, če sodeluje pri doseganju dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti in če nima lastnih dohodkov za preživljanje oziroma so ti manjši od posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana, določene v 3. točki prvega odstavka 114. člena tega zakona, in pod pogojem, da njegov otrok, zakonec, starši ali posvojitelji zanj ne uveljavljajo posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana. V takem primeru se kot vzdrževani družinski član zavezanca šteje tudi otrok člana kmečkega gospodinjstva, ki se po tem odstavku šteje za vzdrževanega družinskega člana. Za otroka po tem odstavku se šteje otrok, kot je določen v drugem do osmem odstavku tega člena. Za lastne dohodke iz prvega stavka tega člena se štejejo vsi dohodki po tem zakonu.

(11) Za vzdrževanega družinskega člana po tem členu se šteje oseba, ki izpolnjuje v prejšnjih odstavkih tega člena določene pogoje in ima prijavljeno bivališče v Sloveniji, je državljan Slovenije oziroma države članice EU ali je rezident države, s katero ima Slovenija sklenjeno mednarodno pogodbo o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka, ki omogoča izmenjavo informacij zaradi izvajanja domače zakonodaje.